Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

УМОВЫ ПАДПІСКІ: На 1 м-ц—90 к.; на 3 м-цы—2 р. 60 к; на 6 м-цаў—5 р.; на 1 год—9 р. 75 к. Зьмена адрасу: мясцовага—10 к., іншагародняга—20 кап.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок нонпарэлі (пасьля тэксту)—50 кап. Для Масквы і Ленінграда—1 ... Пасярод тэксту у два разы даражэй. Пры шматразовым друкаваньні ... па згодзе. Згодна паст. СНК ад 10 верасня ... бярэцца зьверх тарыфу 10 проц.

Падпіска і абвесткі прымаюцца: У Гал. Канторы газ. „Зьвязда"—г. ... 63, трэці паверх, ад 9 гадз. раніцы да 3-х гадз. дня. У акруговых гарадох—у ... Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва усіх пашт.-тэл. канторах.

РЭДАКЦЫЯ—Г. МЕНСК, САВЕЦКАЯ, 63.

ЗЬВЯЗДА

Орган Цэнтральн. Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

РЭДАКЦЫЯ і ГАЛОЎН. КАНТОРА. 1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дня: тэлефон № 10-74. 2) Сакратар рэдакцыі—ад 12 да 2-ое гадзіны дня, тэл. № 6-19. 3) Начны рэдактар (друкарня) ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42. Кіраўн. Гал. Канторай, Кантора абвестак і падпіскі — тэл. № 781.

НЯДЗЕЛЯ, 15 СТУДЗЕНЯ 1928 г.

№ 13 (2820)

Кошт асобнага нумару ўсюды 5 кап.

Год выданьня дванаццаты.

...ра 13, Одесско... ...ствен. Публичной Б...

Сялянская пазыка і задачы прафсаюзаў.

У бліжэйшыя 2—3 месяцы павінна быць рэалізавана выпушчаная ўрадам 100-мільённая пазыка ўмацненьня сялянскае гаспадаркі.

Абліґацыі пазыкі будуць распаўсюджвацца пераважна і галоўным чынам сярод сялянства, але было-б вялізнай памылкай лічыць, што гэта пазыка—справа толькі вёскі і не павінна прыцягваць да сябе ўвагі гарадзкога актыву. Палітычнае і гаспадарчае значэньне гэтае пазыкі выходзіць далёка за межы звычайнага фінансавага мерапрыемства і закранаецца інтарэсаў прамысловасьці і ўсяе рабочае клясы ў ня меншай меры, чым сельскай гаспадаркі і сялянства.

Адной з асноўных прычын тых затрудненьняў, якія мы зараз наглядаем у хлебазагатоўках, зьяўляецца тое, што сялянства мае лішкі грошай, якія ня могуць быць рэалізаваны на прамтавары. Прыбыткі вёскі ад продажу прадуктаў жывёлаводзтва і тэхнічных культур у гэтым годзе большыя ад леташніх, павялічыліся яе прыбыткі таксама і ад удзелу ў гарадзкім будаўніцтве, пакупная здольнасьць сялянства дае большы рост, чым выраб прадметаў шырокага спажываньня.

Лішкі вольных сродкаў у вёсцы нельга прызнаць адзінай прычынай невыстарчальнасьці хлебазагатовак і загатовак сырцу, а выкарыстаньне гэтых вольных сродкаў шляхам пазыкі—адзіным сродкам для ўзмацненьня тэмпу хлебазагатовак і загатовак сырцу, але не падлягае сумненьню і тое, што пасьпяховае разьмеркаваньне пазыкі ў вёсцы, бязумоўна, дапаможа дамагчыся рашучага пералому ў ходзе загатовак, як хлеба, так і сырцу.

Але адным гэтым не абмяжоўваецца значэньне пазыкі. Мэтавая ўстаноўка пазыкі — узмацненьне сялянскае гаспадаркі—цесна зьвязана з задачаю індустрыялізацыі краіны. Пазыка гэта зьяўляецца першаю спробаю дзяржавы ўцягнуць сродкі самога сялянства ў перабудову сельскае гаспадаркі. Грошы, сабраныя шляхам пазыкі, амаль цалком будуць выкарыстаны на машынізацыю сельскае гаспадаркі, на арганізацыю забесьпячэньня гатунковым насеньнем, мінэральнымі ўгнаеньнямі і г. д. Усё гэта дасьць штуршок далейшаму росту прадукцыі сельскае гаспадаркі і пашырэньню сыравай базы прамысловасьці. Узмацненьне сялянскае гаспадаркі скароціць прыцёк з вёскі сялян, якія ідуць у горад на заработкі. Тым самым палягчаецца барацьба з беспрацоўем, якое папаўняецца, галоўным чынам, за кошт вёскі.

Разьмеркаваньне 100-мільённае пазыкі ў вёсцы, удзел якой ва ўсіх выпушчаных дагэтуль пазыках не перавышае 15 мільёнаў рублёў —задача нялёгкая,—і справіцца з ёю магчыма толькі пры ўмовах, што ўся грамадзкасьць, у тым ліку і прафсаюзы, праявяць вялізную актыўнасьць.

Вялікія масы членаў прафсаюзаў, якія жывуць у вёсцы, павінны ўплываць на кампанію па разьмеркаваньні пазыкі ў вёсцы. Членам прафсаюзаў, якія жывуць у вёсцы, трэба правесьці шырокую растлумачальную кампанію, кожны з іх павінен уявіць сабе і растлумачыць сялянам, якое вялізнае значэньне мае пазыка для ўсяе народнае гаспадаркі, на што будуць выкарыстаны грошы, сабраныя па пазыцы, і якія выгады дасьць пазыка сялянам—трымальнікам яе абліґацый.

А гэтыя выгады самі па сабе выстарчальныя, каб зацікавіць селяніна: 6 проц. прыбытку з грошай, затрачаных на абліґацыю, значная колькасьць выйгрышаў, прадстаўленьне 10 пр. з пазыкі на мясцовыя патрэбы—школьнае, больнічнае будаўніцтва, на рамонт шляхоў, на набыцьцё пажарнага інвэнтару і г. д. Але трэба, каб усё гэта было ўсьвядомлена сялянствам, каб усё гэта было ясна кожнаму селяніну так, як ясны былі мэты пазыкі індустрыялізацыі кожнаму рабочаму ў горадзе. У гэтых адносінах саюзы, якія ахопліваюць значную частку не парваўшых сувязі з вёскаю рабочых, могуць адыграць вялікую ролю. Апрача таго, паасобныя саюзы, якія непасрэдна яднаюць працаўнікоў вёскі (настаўнікаў, супрацоўнікаў кас ашчаднасьці, каапэрацыі, батракоў, будаўнікоў і г. д.) павінны ўсяляк дапамагаць прыцягненьню ў кожным раёне, у кожным сельсавеце прафсаюзнага актыву для ўдзелу ў кампаніі па разьмеркаваньні пазыкі.

Пазыка павінна быць рэалізавана поўнасьцю ў магчыма кароткі тэрмін. Гэтага патрабуюць гаспадарча-палітычныя абставіны моманту. Прафсаюзы могуць і павінны актыўна дапамагаць посьпеху пазыкі.

Паведамленьне ЦКК КПБ.

ЦКК КП(б) Беларусі, за актыўную фракцыйную дзейнасьць, накіраваную супроць адзінства ленінскай камуністычнай партыі і, як адмовіўшыхся ад выкананьня пастаноў XV зьезду УсеКП(б) аб ідэёвым і арганізацыйным разброеньні, выключаны з партыі наступныя апазыцыянэры:

1. Гольман, Міхась Барысаў, служачы-інтэлігент, член партыі з 1917 году, п. б. № 0048527, з 1914 да 1917 г. знаходзіўся ў партыі с.-р. максымалістых, выкладчык Белдзяржунівэрсытэту і Камвуву;

2. Сьвірыдовіч, Міхась Арцемаў, служачы, член партыі з 1919 г., п. б. № 0150881, выкладчык Менскіх агульнаасьветных курсаў;

3. Левін, Янкель Гіршавіч, рабочы-шавец, член партыі з 1918 г., п. б. № 0814879, з 1902 г. да 1914 г. знаходзіўся ў «Бундзе», рабочы менскай шавецкай майстэрні;

4. Фукс, Ізраіль Лейбавіч, рабочы-шавец, член партыі з 1921 г., п. б. № 0814887, з 1915 па 1917 год знаходзіўся ў «Бундзе», рабочы менскай шавецкай майстэрні.

5.-Нахамкін Гірш Абрамавіч, рабочы-кравец, кандыдат партыі з 1925 г., к. к. № 15261, рабочы Меншвэю.

Сакратар парткалегіі ЦКК КП(б)Б
Дамброўскі.

Польска-літ...
кан...

Расьследваньне справы з плугамі.

Учора для расьследваньня абставін справы з плугамі (Артыкул «З гады пад дажджом і сьнегам», «Зьвязда» № 11) выяжджала на месца спэцыяльная камісія ў складзе старшага сьледчага Менскай акруговай пракуратуры т. Сіраценка, экспэртаў-спэцыялістых інжынэраў—Макрыцкага (Дзяржплян) і Сульскага (Мэталётрэст), загадчыка аддзелам забесьпячэньня Белсельсаюзу т. Будніка, а таксама супрацоўніка нашай газэты.

Камісіяй устаноўлена, што плугі сапраўды знаходзяцца пад адкрытым небам. Фарба на плугох аблуплена, на частцы плугоў паявілася іржа.

Падрабязнае заключэньне аб стане плугоў будзе дана экспэртызай пракуратуры.

Пракуратурай пачынаецца вядзеньне сьледзтва.

„Я ніколі ня верыў у вялікадушша пануючых кляс".

Максім Горкі аб белым тэрары ў Баўгарыі. Жудасьці баўгарскае ахранкі.

ВЕНА, 9. Баўгарская рабочая газэта «Новіны» агаласіла ліст Максіма Горкага да вядомага баўгарскага літаратурнага крытыка-марксыстага Бакалава. Бакалаў год таму назад уцёк з Баўгарыі і знаходзіцца ў Парыжы. Спыняючыся на пытаньні аб палітычнай амністыі ў Баўгарыі, Горкі асуджвае ханжаства пануючых кляс і піша:

«Іх хлусьня выяўляецца ясьней за ўсё ў іх нянавісьці да Расіі, краіны, дзе народ выкінуў чужаедаў і хоча быць сам гаспадаром становішча. Я ніколі ня верыў у вялікадушша пануючых кляс, асабліва за апошнія 10 год, пасьля бязьлікіх злачынстваў іх супроць рабочае клясы. Таму я і не прашу баўгарскіх катаў аб амністыі пакутнікам».

Ліст гэты надзвычайна закрануў урадавыя колы Баўгарыі. Урадавая „Свабодна Рэч" аб гэтым піша, што „літаратурныя заслугі Горкага зацямняюцца яго бальшавіцкімі перакананьнямі". Афіцыёз „Дэмакратычная Змова" прысьвячае лісту цэлы артыкул, напісаны ў вельмі рэзкім тоне.

* * *

ВЕНА, 9. Як паведамляюць баўгарскія газэты, арганізатар сялянскага саюзу ў Паўднёвай Баўгарыі—Тафрэўскі арыштаваны за прапаганду адзінага фронту. У Софіі 2-га студзеня арыштавана 2 рабочых, у Русе —2 работніцы. Іх жорстка пабілі і перадалі ў распараджэньне судовых улад па абвінаваньні ва ўдзеле ў нелегальнай арганізацыі.

Рабочы Канеў, які знаходзіцца ў Філіпопальскай турме, абвясьціў 1-га студзеня галадоўку з прычыны таго, што турэмныя наглядальнікі не дазволілі яму перавязаць рану, зробленую яму ў час катаваньня.

Як паведамляе орган сялянскага саюзу, адзін з шафэраў ахраннага аддзяленьня, якога нядаўна знайшлі мёртвым, скончыў жыцьцё самагубствам з прычыны мук сумленьня. Незадоўга да самазабойства шофэр заявіў сваім знаёмым, што ён заўсёды бачыць перад сабою трупы палітычных, якіх яму прыходзіцца перавозіць з ахраннага аддзяленьня на месца кары. Гэтыя факты аб жудасьцях ахранкі да гэтага часу яшчэ не абвергнуты.

М. Горкі.

Дні памяці Леніна, К. Лібкнэхта і Р. Люксэмбург у Нямеччыне.

БЭРЛІН, 13. Нямецкая кампартыя арганізоўвае на прыкладу мінулых гадоў у бліжэйшы тыдзень ва ўсіх гарадох Нямеччыны жалобныя сходы і дэманстрацыі, прысьвечаныя памяці Леніна, Розы Люксэмбург і Карла Лібкнэхта.

„Ротэ Фанэ" публікуе новыя дакумэнтальныя довады, што забойства Лібкнэхта і Люксэмбург было зроблена прысьпешнікамі Носкэ, што забойцы карысталіся апекаю, трымаўшага у той час уладу, ураду Шэйдэмана.

Рэвалюцыйны запал працоўных Зах. Беларусі ня зломлены

Да гадавіны разгрому Грамады.

Сёньня спаўняецца гадавіна разгрому польскай жандармэрыяй і дэфэнзывай Беларускай сялянска-работніцкай Грамады.

Грамада паставіла сабе задачаю барацьбу за штодзённыя патрэбы беларускіх працоўных мас, за адабраньне памешчыцкай зямлі бяз выкупу, за нацыянальнае вызваленьне і самавызначэньне працоўных мас Заходняй Беларусі, за рабоча-сялянскі ўрад.

Узьнікненьне Грамады было адбіткам імкненьня і настрояў беларускай вёскі. Гэтым тлумачыцца яе шпаркі рост. На пачатку 1926 г. Грамада налічвала толькі 4.000 членаў. У кастрычніку гэта колькасьць узрасла да 50.000, а ў студзені 1927 году, у момант разгрому Грамады, яна налічвала звыш 100.000 членаў, арганізаваных у 1.720 гуртках.

Гэты шпаркі рост масавай арганізацыі з лёзунгам «зямля для сялян» перапалохаў польскіх памешчыкаў і капіталістых. Ва ўсім польскім памешчыцкім і буржуазным друку пачалося нячуванае цкаваньне грамады з патрабаваньнем яе зьнішчэньня і ліквідацыі ненавісных гурткоў. Гэта кампанія супроць Грамады асабліва ўзмацнілася пасьля вядомага зьезду Пілсудзкага з памешчыкамі і вяльможамі «крэсаў» у княжыцкім палацы ў Нясьвіжы (кастрычнік 1926 году). Паны Радзівілы, Сапегі, Чапскія і іншыя з запалам віталі ў сваім коле першага маршалка Польшчы. Яны яму гарантавалі поўнае падтрыманьне, будучы ўпэўненымі ў тым, што Пілсудзкі будзе весьці іх палітыку—абароны памешчыкаў, узмацненьне эксплёатацыі працоўных мас, тэрару ў адносінах да рабочых і сялян, ваенных падрыхтаваньняў супроць СССР для ажыцьцяўленьня думкі польскіх вяльмож, якія мараць аб звароце маёнткаў у Савецкай Беларусі і Савецкай Украіне.

Наступленьне на Грамаду пачалося з нападу на паасобныя арганізацыі і арышту выдатных дзеячоў Грамады. Так, у сьнежні 1926 году банда паліцэйскіх і агентаў польскай дэфэнзывы напала на канфэрэнцыю Грамады ў вёсцы Стара-Беразова і пабіла яе ўдзельнікаў, у тым ліку двух паслоў грамады Мятлу і Валошына.

У студзені 1927 году ў Заходняй Беларусі было арыштавана каля 1.000 чалавек па абвінавачваньні ў шпіёнска-камуністычнай змове. Арыштаваны былі члены Цэнтральнага Камітэту і мясцовых камітэтаў Грамады, члены таварыства беларускай школы, дырэктары і настаўнікі ўсіх прыватных беларускіх гімназый, члены праўленьня беларускага банку. У турму былі кінуты таксама 4 паслы Грамады і пасол незалежнай сялянскай партыі Галавач. У адказ на гвалты ў сойм і ўраду былі пасланы тысячы пратэстаў з усіх канцоў Беларусі і адбыліся вялікія дэманстрацыі, з якімі паліцыя жорстка расправілася (9-га лютага ў мястэчку Косаве паліцыя страляла ў дэманстрантаў, забіла 5 і цяжка раніла 6 чалавек, у канцы таго ж месяца ў Слоніме падчас дэманстрацыі было паранена 12 сялян).

21-га сакавіка 1927 году было апублікавана распараджэньне віленскага ваяводы Рачкевіча аб прызнаньні Беларускай рабоча-сялянскай Грамады нелегальнай арганізацыяй. У той-жа дзень была закрыта і незалежная сялянская партыя.

Буржуазны друк з радасьцю спаткаў гэтыя меры фашысцкага ўраду. Да Пілсудзкага паступіла шмат тэлеграм з падзякаю ад польскіх «крэсавых» памешчыкаў. Польскія рэфармістыя праявілі самыя агідныя адносіны да гэтых актаў тэрару. Пэпэсаўскі «Роботнік» наглядаў з радасьцю за разгромам Грамады і передрукоўваў усе тыя глупствы аб «шпіёнска-камуністычнай» змове, што распаўсюджвала польская ахранка.

Разгром Грамады меў на мэце ня толькі абарону інтарэсаў польскіх памешчыкаў, але зьявіўся адным з найважнейшых крокаў на лініі падрыхтоўкі вайны супроць СССР.

Працэс Грамады, які праз некалькі тыдняў пачнецца ў фашысцкай рэспубліцы Пілсудзкага, мае мэтаю запалохаць працоўныя масы, дэзарганізаваць іх ў барацьбе з фашызмам. Рабоча-сялянскія масы Заходняй Беларусі, аднак, не дадуць запалохаць сябе. Яскравым довадам гэтаму могуць служыць вынікі выбараў у гарадзкія саветы ў Польшчы і валасныя саветы ў Заходняй Беларусі, дзе абрана каля 80 процантаў прыхільнікаў Грамады. Працоўныя масы Заходняй Беларусі будуць і ў далейшым весьці сваю гэраічную барацьбу за зямлю бяз выкупу, за самаазначэньне, за рабоча-сялянскі ўрад, усьвядоміўшы, што толькі ў цесным саюзе з пралетарыятам усёй Польшчы яны даб'юцца свайго сацыяльнага і нацыянальнага вызваленьня.

Падрыхтоўка да працэсу Грамады.

Дэпутаты-грамадаўцы перавезены з Вронак у Віленскую турму.

ВІЛЬНЯ, 12. Газэта „Слово" паведамляе: 11 студзеня з турмы Вронкі ў Вільню прывезены ў спэцыяльным вагоне, пад сільнай ахоўнай паліцыі, 4 былых беларускіх дэпутатаў сойму, арыштаваных па справе Грамады. Тарашкевіч Браніслаў, Рак-Міхайлоўскі Сымон, Валошын Павал, Мятла Пятрусь і сябры Грамады Бурсэвіч Максім і Акінчыц Фабіян.

З Віленскага вакзалу арыштаваных на грузавым аўтамабілі пад аховай атраду коннай паліцыі перавезьлі ў Лукіскую турму.

Прадвыбарчыя рэпрэсіі.

ВІЛЬНЯ, 12. „Кур'ер Віленскі" дае тлумачэньне наконт арышту беларуса Шнаркевіча і праваслаўнага папа Коўша. Гр-н Шнаркевіч абвінавачваецца за «прыналежнасьць да Грамады», а Коўш за прадвыбарчую працу.

Па Савецкім Саюзе.

Хлебазагатоўкі.

Пералом на Украіне.

КІЕЎ, 13. За апошні час у асноўных хлебазагатоўчых раёнах правабярэжжа наглядаецца пералом у бок ажыўленьня загатовак. Найбольшага колькаснага эфэкту трэба чакаць у канцы студзеня.

Вялікія запасы зярна ў спэкулянтаў.

АДЭСА, 13. Эканамічны аддзел ДПУ закончыў дазнаньне па справе 25 арыштаваных спэкулянтаў Адэсы, якія спэкулявалі збожжам. У часе арышту ў спэкулянтаў выкрыты вялікія запасы зярна і мукі.

Пасыўнасьць каапэрацыі.

УРАЛЬСК, 13. Хлебазагатоўчая кампанія праходзіць бяз асаблівае напружанасьці сіл і сродкаў каапэрацыйных і дзяржаўных гандлёвых арганізацый. К канцу першага квартала бягучага гаспадарчага году, толькі 45 проц. зярна на рынак было загатоўлена каапэрацыяй і дзяржгандлем, рэшта была загатоўлена прыватнікам.

Сялянскія сходы—за здачу хлебных зьлішкаў.

МАРЫУПАЛЬ, 14. За першую дэкаду студзеня загатоўлена на 23 проц. больш хлеба, чым за апошнюю дэкаду сьнежня. Сялянскія сходы ўхваляюць пастановы аб здачы хлебных зьлішкаў каапэрацыі.

84 новых прадпрыемствы.

80 мэталязаводаў будуць пераабсталяваны ў гэтым годзе.

200.000 БЕСПРАЦОЎНЫХ АТРЫМАЮЦЬ РАБОТУ.

У 1927-28 годзе пачнецца пабудова 84 новых прадпрыемстваў па 10 галоўнейшых галінах прамысловасьці. Кошт заводаў фабрык, руднікоў і г. д., пабудова якіх пачата ў гэтым годзе, вызначан у 555 мільён. руб.

У 1927-28 годзе будзе працягвацца пабудова тых 42 фабрык і заводаў, якія пачалі будавацца ў ранейшыя гады. Апрача таго, перад намі стаіць яшчэ буйное пераабсталяваньне і пабудова новых цэхаў, на ўжо працуючых заводах. Новыя заводы дадуць работу 200.000 беспрацоўным.

Найбольшая колькасьць новых прадпрыемстваў будзе пабудавана ў гэтым годзе ў мэталапрамысловасьці. З намечаных да пабудовы 20 новых буйных заводаў—10 будуць пушчаны ў ход у канцы, або сярэдзіне гэтага году.

Буйное пераабсталяваньне будзе праводзіцца ў гэтым годзе на 80 мэталёвых заводах. Некаторыя з гэтых работ па сваім значэньні і па затрачаных сродках ня ўступаюць новаму будаўніцтву. Так, напрыклад, будзе затрачана каля 10 мільён. руб., на буйное пераабсталяваньне заводу імя Дзяржынскага (трэста „Югасталь"). Тут будуюцца новыя коксавыя ўстаноўкі, доменная печ, паветрадуўкі, новая сілавая станцыя.

Электрапрамысловасьць ўзбагаціцца ў гэтым годзе трыма новымі буйнымі заводамі. У Маскве будзе закончана пабудова заводу „Трансфарматар", на якім будуць працаваць 2.400 рабочых і элемэнтнага заводу. У Ленінградзе будуецца цэнтральная лябараторыя трэсту слабых токаў.

14 электратэхнічных заводаў будуць у гэтым годзе пераабсталяваны капітальным чынам.

НАЧНОЕ РАДЫЁ.

...позва арыштаваных фран...ўскіх камдэпутатаў да пра...

Тав. Чарняк аб працэсе „Якуба Чарняка і 132".

7 ЛЮТАГА У БЕЛАСТОКУ ПАЧЫНАЕЦЦА ПРАЦЭС КПЗБ. ТАВ. ЧАРНЯК, БЫЛЫ ПОЛЬСКІ ПАЛІТВЯЗЕНЬ, ПРЫЕХАЎШЫ У СССР ПА АБМЕНЕ ТАКСАМА БЫЎ ПРЫЦЯГНУТ ПОЛЬСКІМ УРАДАМ ДА ГЭТАЕ СПРАВЕ. У ГУТАРЦЫ З НАШЫМ СУПРАЦОЎНІКАМ Т. ЧАРНЯК ПАВЕДАМІЎ НАСТУПНАЕ АБ ГЭТЫМ ПРАЦЭСЕ:

...люцыйных сялянскіх арганізацый. Найбольш масавай з іх была гэтак званая «Беларуская рэвалюцыйная арганізацыя». Рабочыя масы выходзілі са здрадніцкай пэпэсаўскай партыі. Сялянства масамі пакідала «Вызваленьне», тую партыю, якая яго гэтак прывабіла шырокімі лёзунгамі аб зямлі.

У канцы 1923 г. узьнікае камуністычная партыя Заходняй Беларусі. Яна адразу ўзяла рух у свае рукі, высунуўшы сваімі лёзунгамі: далучэньне Заходняе Беларусі да Савецкай, стварэньне рэвалюцыйным шляхам рабоча-сялянскага ўраду, стварэньне агульнага ... рэвалюцыйнай барацьбы ... кіраўніцтвам польскага ... (і сялянствам) ... Апошні лёзунг ... ай ўмо... ...оць

...рускую школу, станавілася пачале забастовак, пачале барацьбы яўрэйскай беднаты супроць нацыянальнага і эканамічнага прыгнёту.

Вынікі гэтай працы аказаліся вельмі значнымі. Амаль ўся Заходняя Беларусь хутка пакрылася ячэйкамі камуністычнай партыі. Камуністычная літаратура прасачылася ў самыя воддальныя і глухія вёскі і стала ў беларускай вёсцы і гарадох Заходняй Беларусі звычайнаю зьяваю. Ва ўсіх кампаніях—першамайскай, супроць белага тэрару і г. д.—выпушчаныя партыяй дзесяткі і сотні тысяч лістовак і сотні чырвоных сьцягаў сьведчылі аб жыцьці і дзейнасьці камуністычных арганізацый. Само сабой зразумела што польская ўлада як магла змагалася з гэтым. Аднак, арышты і збойствы не маглі зламаць рэвалюцыйны рух і ...тычную арганізацыю.

... году п...

Цэлы рад працэсаў, якія былі ў 1926-27 г. г., на якіх фігуравалі некалькі дзесяткаў падсудных «былі толькі падрыхтоўкай» «працэсу-монстр». Гэты «монстр-працэс» і павінен зараз адбыцца ў цэнтры рэвалюцыйнага руху Заходняй Беларусі—у пралетарскім Беластоку.

Польскі ўрад пачынае гэты працэс у самы разгар выбарнае кампаніі ў краіне. 133 рабочых і сялян—беларусаў, палякаў, яўрэяў, дарослых мужчын, жанчын, 17-18-ці гадовых юнакоў,—сагнаны фашысцкім тэрарам на лаву падсудных. Абвінаваўчы акт па гэтай справе мае 419 старонак. Дазнаньне вялося 2 з палов. гады, адносна некаторых падсудных-пачынаючы з мая 1925 г. Да справы ... звыш 200 сьведа... складзе падсу... ралачых—...

Як камсамолец Ліўшыц выкрыў злачынствы „спэца“ Рысіна.

Партыйцы і камсамольцы МЦРК не аказвалі яму падтрыманьня.

Рысіна назначылі загадчыкам абуткова-гумавай базы МЦРК. Назначылі яго на гэту працу як спэца і працаваў ён як «спэц».

За час сваёй працы ў МЦРК Рысін зрабіў шмат злосных злачынстваў.

Калі аднойчы Рысіну трэба было прыняць тавар ад загадчыка крамы № 13 МЦРК, ён, паглядзеўшы на гадзіньнік, сказаў:

— Час канчаецца, не магу...

Тавару ня было куды дзець і ён на ноч застаўся ляжаць не падлічаным у базе. Назаўтра Рысін сказаў загадчыцы—у вас не хапае 14 пар сандаляў.

Загадчыца крамы № 13 добра ведала, што гэтага ня можа быць, ведалі гэта і камсамольцы МЦРК Ольха і Ліўшыц, якія самі бачылі, як загадчыца адлічвала тавар.

Камсамолец Ліўшыц энэргічна ўзяўся за гэту справу. Ён даведаўся, што Рысін часта бярэ для сябе тавары з базы і нікому ня плаціць за іх. Потым у краме камсамольцы знайшлі блёкнот Рысіна, у якім значыліся шматлікія крэдыты за адпушчаны прыватным асобам тавар.

Паміж іншым з базы МЦРК ніхто ня мае права прадаваць тавар прыватным асобам, касы ў базе таксама няма, так што ўсе гэтыя грошы трапілі ў кішэню самога Рысіна.

Наступова Рысін рабіў усё больш і больш «посьпехаў» у сваёй працы. У 1926 годзе ён быў ужо загадчыкам абутковага аддзяленьня крамы № 5 МЦРК. Тут ён таксама рабіў свае злачынствы.

Калі праводзілася кампанія па зьніжэньні цэн, Рысін не падпарадкаваўся загадам праўленьня МЦРК аб зьмяншэньні расцэнак на тавары і прадаваў тавары па тэй цане, па якой яму хацелася, бяручы «прыбытак» ад гэтага «зьніжэньня» ў сваю кішэню.

Ад саматужнікаў Рысін прымаў самай дрэннай якасьці абутковыя вырабы, кажучы пры гэтым: «Каапэратыў усё зьесьць».

Вось гэты спэкулянт-злачынца Рысін доўгі час знаходзіў сабе прытулак у крамах МЦРК. Камсамолец Ліўшыц, які раней ужо меў вялікія заслугі ў справе выкрыцьця злачынных элемэнтаў у каапэрацыі, узяўся і за Рысіна.

Ліўшыц перш за ўсё пагутарыў аб гэтым з былым сакратаром партыйнай ячэйкі МЦРК т. Майзелем. Апошні не зьвярнуў увагі на словы Ліўшыца. Камсамольская ячэйка таксама не падтрымала Ліўшыца.

Але Ліўшыц ня падаў духам. Праз некаторы час сакратаром партыйнай ячэйкі быў ужо т. Глыбін. Ліўшыц зьвярнуўся да яго. Толькі тады спэкулянт Рысін быў зьняты з працы ў МЦРК. На гэтым справа ня кончылася. 29-га кастрычніка мінулага году Рысін, злавіўшы Ліўшыца ў праўленьні МЦРК, на вачох усіх прысутных моцна зьбіў яго. Члены праўленьня на гэты факт не зьвярнулі ніякай увагі. Камуністка Эпштэйн нават сказала:

«Так яму і трэба».

Рысіна пасьля гэтага арыштавалі, але чамусьці хутка выпусьцілі на волю. Судовыя органы адцягваюць суд над Рысіным.

На гэтых днёх справа разглядалася ў бюро ЦК КП(б)Б. Выяўлены няўважлівыя адносіны да гэтага факту з боку партыйнай і камсамольскай ячэек МЦРК. Ухвалена перадаць у КК партыйцаў і камсамольцаў, якія патуралі спэкулянту Рысіну. Бюро ЦК КП(б)Б на гэтым пытаньні ўхваліла яшчэ рад і другіх пастаноў.

Трэба адзначыць, што ўся гэта справа сваячасова высьвятлялася і была ўзьнята органам ЦК ЛКСМБ — газ. «Чырвоная Зьмена».

М. З.

ЖЫЦЬЦЁ ПАРТЫІ.

Поўнае каапэраваньне беднякоў у каапэрацыі магчыма.

(Да выкананьня пастановы XV партзьезду).

XV зьезд УсеКП(б) па дакладу аб працы ў вёсцы ўхваліў разьвіцьцё, у якой між іншым зазначаецца, што неабходна «пашырыць і ўзмацніць сетку спажывецкай сельска-гаспадарчай, саматужна - прамысловай каапэрацыі, маючы на ўвазе ўцягненьне ў каапэрацыю на працягу бліжэйшага перыяду ўсёй беднаты і большай часткі серадняков».

Гэта пастанова, само сабой зразумела, мае на ўвазе не толькі ўдзел кожнага бедняка-селяніна ў якім-небудзь з каапэратываў, але і абавязковы ўдзел яго і ў спажывецкай каапэрацыі, і ў сельска-гаспадарчай, як вытворцы, і ў саматужна-прамысловай, калі ён займаецца саматужнымі промысламі.

Ці магчыма ажыцьцявіць гэту задачу? Ці ўдасца кожную з паказаных галін каапэрацыі ажыцьцявіць на 100 проц. каапэраваньня вясковай беднаты? Адказ на гэтае пытаньне даюць лічбавыя даныя, якія пададзены па кожным з паказаных відаў каапэрацыі.

Спыняючыся ў гэтым артыкуле на магчымасьцях у гэтым напрамку сельска-гаспадарчай каапэрацыі, трэба перш за ўсё мець на ўвазе, што ўся сельска-гаспадарчая каапэрацыя аб'ядноўвае ў сучасны момант 7.369.000 сялянскіх гаспадарак, якія аб'яднаны ў 66.838 сельска-гаспадарчых каапэратываў. Агулам, каапэраваньне сельскіх гаспадарак дасягае на лініі сельска-гаспадарчай каапэрацыі, прыкладна, 35 проц., ці іначай кажучы, адна трэцяя сялянскіх гаспадарак ужо ўваходзіць членамі сельска-гаспадарчых крэдытовых, масларобчых, бульбяных, бурачных і інш. сельска-гаспадарчых вытворчых таварыстваў.

Колькі-ж сярод членаў гэтых таварыстваў ёсьць беднякоў? На прыблізнаму падліку іх маецца каля 30 проц., што складае каля 2,2 мільёнаў сялянскіх гаспадарак.

Аднак, улічыць, наперш, што [illegible] паказаных [illegible] каля 2 мільёнаў гаспадарак, галоўным чынам, бядняцкіх, зьяўляюцца членамі розных арцеляў і інш. сельска-гаспадарчых калектываў, якія зьяўляюцца найбольш поўнаю формаю сялянскага вытворчага каапэраваньня.

Акрамя таго, лік беднякоў у [illegible] зьмяншаецца, [illegible] сялянскіх гаспадарак [illegible].

Усё гэта дае падставу думаць, што сельска-гаспадарчая каапэрацыя [illegible] задачай, ускладзенай на яе XV зьездам задачай.

Гэтымі мерапрыемствамі, [illegible].

Беднякам дзецца рассрочка на плацеж паявых узносаў да 2-3 і нават 5 год, пры ўсіх таварыствах арганізуюцца фонды каапэраваньня беднаты, [illegible] спэцыяльныя сходы беднаты і г. д.

Усе гэтыя мерапрыемствы даюць шпаркі і значны вынік і на падставе падліку, зробленага ЦСГ банкам, [illegible] поўная перакананасьць, што ў бліжэйшае пяцігодзьдзе [illegible] каапэраваць толькі пятую частку ўсіх бядняцкіх гаспадарак. Няма жаднага сумненьня, што з гэтай задачай сельска-гаспадарчая каапэрацыя справіцца, і што да 1931-32 году кожная бядняцкая гаспадарка будзе зьяўляцца членам хоць бы аднаго каапэрацыйнага аб'яднаньня.

М. Л.

ЯК ІДУЦЬ ЗАГАТОЎКІ У БССР.

ПА ВІЦЕБШЧЫНЕ ЗАГАТОЎКА ХЛЕБА ІДЗЕ СЛАБА. У АРШАНСКАЙ АКРУЗЕ І СЛУЧЧЫНЕ НАГЛЯДАЕЦЦА ПЕРАВЫШЭНЬНЕ УСТАНОЎЛЕНЫХ ЦЭН. ПА МАЗЫРШЧЫНЕ АДСТАЕ ЗАГАТОЎКА МЯСА І СЫРЦУ. МЕНСКАЯ АРЦЕЛЬ ІНВАЛІДАЎ «ПОБЕДА» ДЭЗАРГАНІЗУЕ МЯСАЗАГАТОЎЧЫ РЫНАК У СЛУЧЧЫНЕ.

УПЛЫЎ ПРЫВАТНІКА НА МЯСНЫ РЫНАК.

Пэрспэктывы загатовак у Меншчыне.

(Гутарка з Менскім акруговым інспэктарам гандлю тав. Данішэўскім).

Гадавы плян загатоўкі хлеба па Менскай акрузе павялічан з 400.000 да 600.000 п.

У мэтах узмацненьня загатоўкі хлебнага сырцу мы па Менскай акрузе зрабілі наступнае. Плян загатоўкі па хлебе і ўсіх відах сырцу разьмеркаваны ў відзе заданьня па кожным каапэратыве і пункце дзяржзагатоўцы.

Пры гэтым за выкананьне гэтага заданьня ўскладзена пэрсанальная адказнасьць на кіраўнікоў нізавых каапэратываў і загадчыкаў пунктамі. Складзен сьпіс тых асоб, якія нясуць адказнасьць за загатоўку як у маштабе ўсёй акругі, так і кожнага каапэратыву і загатоўчага пункту ў асаблівасьці.

Ва ўсе раёны выехалі адказныя працаўнікі — ўпоўнаважаныя для праверкі ходу загатовак на мясцох і прыняцьця мерапрыемстваў для ліквідацыі ўсіх замечаных ненармальнасьцяй.

Усім савецкім і калектыўным гаспадаркам катэгарычна прапанована ўсе лішкі хлеба і сырцу прадаваць выключна дзяржаўным і каапэрацыйным загатоўцам, пры чым за продаж прыватным гандлярам кіраўнікі гаспадарак будуць прыцягнуты да судовай адказнасьці.

На хлебапрадукт ускладзена арганізацыя закупак хлеба ў раёнах. Акрамя таго хлебапрадукт камандыруе сваіх прадстаўнікоў у раёны для скупкі лішкаў збожжа ў савецкіх і калектыўных гаспадарках.

У мэтах забесьпячэньня насеннага фонду да вясеньняй пасеўнай кампаніі па Менскай акрузе намечана загатоўка да 1-га сакавіка 722 тон насеннага аўсу і 128 тон ячменю. У лік гэтага фонду ў нас забраніравана 70 проц. колькасьці насен. аўсу, а ячменю ўжо ёсьць з правышэньнем заданьня на 20 проц.

Для павялічэньня забясьпечаньня прамтаварамі загатоўчых раёнаў намі, перш за ўсё, створаны прамфонд для перакідваньня тавараў у асабліва важныя раёны. Таксама акргандлем дано заданьне Белкаапсаюзу зараз-жа арганізаваць хлебны рэзэрвны фонд для забесьпячэньня ў неабходных выпадках ільнаводных загатоўчых раёнаў.

Акрамя таго Менскім акргандлем выдзелена паўтара вагоны мануфактуры з Тэкстыльгандлю і ўся рэшта швэйных машын, што маюцца на складзе менскага прадстаўніцтва Госшвеймашыны і 75 проц. сячкарань, якія знаходзяцца ў менскім і барысаўскім аддзяленьнях Цэнтраземскладу, а таксама эмаліраваная пасуда і самавары з мэталёскладу. Усе гэтыя тавары будуць перакідвацца ў асабліва важныя загатоўчыя раёны.

Дана строгая дырэктыва нізавой каапэрацыйнай сетцы, каб грошы, якія даюцца на загатоўку, выдаткаваліся выключна па простым прызначэньні. Пры гэтым намі будзе ўзмоцнена фінансаваньне нізавой сеткі.

Каб мець поўную інфармацыю аб ходзе загатовак, намі ўстаноўлена сыстэма 10-дзённых трактавых лічбавых зводак з месц аб руху загатовак.

Плян выканан толькі на 5 проц.

ВІЦЕБСК. (Па тэлеграфу ад уласн. кар.). Акргандлем падагулены вынікі загатоўчай кампаніі. Тэмп хлебазагатовак вельмі слабы. У першым квартале хлебазагатоўчы плян выканан усяго толькі на 5—6 проц.

Загатоўчыя арганізацыі не аддавалі належнае ўвагі загатоўкам. Шмат якія арганізацыі яшчэ не разгарнулі гэтай работы. Лепш ідуць загатоўкі сырцу. Квартальнае заданьне па ільну-валакну і па загатоўках скурсырцу выканана на 8-10 проц., па дробных загатоўках выканана на 113 проц., па шчаціне—на 164 проц., пушніне—на 95 проц.

Экспартны плян загатовак выканан па галоўных відах сырцу, а па другарадных не давыканан.

Ужыты энэргічныя меры для ўзмацненьня загатовак. Першапачатковыя пляны загатовак сырцу павялічаны на 10-20 проц.

Нядбайнасьць і канкурэнцыя.

(Ад нашага аршанскага карэспандэнта).

На нашай акрузе плян хлебафуражных загатовак і загатоўкі экспартнага сырцу ня выканаы загатоўчымі арганізацыямі больш чым на палову. Так, на 1-е студзеня Хлебапрадуктам выканана толькі 32 проц. заданьня, Днепрасаюзам—усяго 25 проц.

Па пляне ў гэты загатоўчы сэзон павінна быць загатоўлена 200.000 пудоў хлебапрадуктаў па акрузе.

Лічба вызначана на аснове рэальных даных ураджайнасьці і засеву і нават узята меншаю за фактычныя лішкі ў сельскай гаспадарцы.

Гэта пацьвярджае і той факт, што ў 1926-27 загатоўчым годзе па тэрыторыі непашыранай акругі (г. зн. без 4-х навадалучаных раёнаў) плян загатовак у 113.500 пуд. хлеба-фуражу быў выкананы.

Да прычын слабога выкананьня пляну бягучага году можна аднесьці нядбайнасьць месц да гэтай справы, малую ўвагу раённых і сельсавецкіх арганізацый да гэтай кампаніі і ў многіх выпадках—слабы падбор загатоўчых апаратаў, канкурэнцыю паміж паасобнымі дзяржаўнымі загатоўшчыкамі і самастойныя ўзьняцьці загатоўчых цэн.

Акрвыканкомам зроблена растлумачэньне мясцом аб ненармальных зьявішчах у кампаніі загатовак, прапанована зьвярнуць максымум увагі выкананьню пляну, мабілізаваўшы для гэтай мэты ўсё неабходнае.

На месцы таксама паслана 14 адказных працаўнікоў з акругі тэрмінам на 2 тыдні.

Эр. Дэ.

Арышт спэкулянтаў.

ВІЦЕБСК, 14. (Сьпешная пошта). У сувязі з ажыятажам на рынку скурсырцу, ДПУ зроблены арышты сярод спэкулянтаў, якія займаюцца павышэньнем цэн на скураны сырэц.

Нарада па пытаньні аб хлебазагатоўках.

ВІЦЕБСК, 14. (Сьпешная пошта). У Віцебск прыбыў нам. старшыні Саўнаркому БССР і старшыня ВСНГ т. Карп, які правеў рад нарад з гаспадарчымі і гандлёвымі арганізацыямі па пытаньні аб хлебазагатоўках.

50.000 пудоў вотрубей.

У працягу студзеня БССР мае атрымаць ад Цэнтрасаюзу 50.000 пудоў вотрубей.

Наркамгандалю СССР запрапанаваў Цэнтрасаюзу абавязкова адгрузіць гэтую колькасьць вотрубей у студзені месяцы.

Дармовы памол збожжа.

БАБРУЙСК. (Уласн. кар.) Пачалі працаваць новыя млыны ў Любанскім і Глускім раёнах, якія пабудаваны райвыканкомамі з удзелам мясцовага насельніцтва. У першы дзень працы на іх дармова бяднейшаму сялянству перамолана каля 1000 пудоў збожжа.

Завоз дэфіцытных тавараў.

У лік плянавага завозу дэфіцытных прамтавараў у БССР на першы квартал адгружана 146 вагонаў паперовай мануфактуры, што складае 98,7 проц. выкананьня квартальнага пляну завозу.

Плян завозу скураных тавараў на суму 1.100.00 руб. быў выкананы з перавышэньнем на 4,6 процантаў.

Плян завозу мэталётавараў быў выкананы ў разьмеры 90 проц.

ЗАЧЫНЕНЬНЕ II-й СЭСІІ ЦВК БССР.

Заключнае слова старшыні ЦВК тав. А. Г. Чарвякова.

13-га студзеня ўвечары закрылася II-я сэсія ЦВК БССР. Старшыня ЦВК т. А. Г. Чарвякоў у сваім заключным слове перад зачыненьнем сэсіі між іншым сказаў наступнае:

Лепшым паказальнікам дасягненьняў тэй ці іншай дзяржавы зьяўляюцца адносіны да гэтай дзяржавы з боку тых кляс, на якіх яна грунтуецца. Калі мы з гэтага пункту погляду падыйдзем да ацэнкі дасягненьняў СССР і ў прыватнасьці, БССР, дык мы з вялікім задавальненьнем можам адзначыць, што працоўныя масы, працоўнае сялянства без разьлічча нацыянальнасьцяй цьвёрда стаяць на грунце падтрыманьня сваёй савецкай улады.

Мы тут слухалі прывітаньне дэлегатаў 1-га ўсебеларускага літоўскага зьезду, які зьявіўся сюды ў поўным складзе, каб перадаць адчуваньні сялян-літоўцаў, якія жывуць у БССР. Нам гэта было асабліва радасна і прыемна слухаць.

Літоўскае пытаньне займае зараз у эўрапейскай палітыцы вельмі значнае месца ў зьвязку з узаемаадносінамі Польшчы з Літвою. Дзякуючы энэргічнай дзейнасьці ўраду СССР, Літве ўдалося на гэты раз адхіліць занесены над ёю меч.

У тыя-ж часы ў нас, у Савецкай Беларусі, кучка пражываючых тут літоўцаў каля 7.000 чалавек прыходзяць да нас і заяўляюць аб тым, што лічаць Савецкую Беларусь сваёй бацькаўшчынай, што савецкая ўлада ў поўнай меры здавальняе іх матар'яльныя і культурныя патрэбы.

Гэта зьяўляецца лепшым паказальнікам таго, што той шлях, па якім мы ідзем, ёсьць шлях правільны. У нас нацыянальнае пытаньне ў тым выглядзе, як яно стаіць у капіталістычных краінах, усім адсутнічае. Савецкі Саюз аб'яднаў вакол сябе ўсе нацыянальнасьці ў той час, як там, у Эўропе, нацыянальнае пытаньне ўсё ўскладняецца, супярэчнасьці абвастраюцца, што можа прывесьці да новых войн, да новых крывапраліцьцяў.

Перад кожным з нас цяпер стаіць пытаньне аб тым, што ў бліжэйшыя часы зьяўляецца чарговай практычнай працай з тым, каб яшчэ ў большай меры ўзмацніць БССР, а разам з тым і ўвесь Савецкі Саюз. Галоўнае, на што нам цяпер трэба зьвярнуць увагу, гэта на пашырэньне самадзейнасьці насельніцтва з тым, каб праводзіць у жыцьцё і тыя практычныя мерапрыемствы, якія намечаны нашым рабоча-сялянскім урадам.

Увайшоўшы ў новую паласу непасрэднага сацыялістычнага будаўніцтва, мы ва ўмовах БССР павінны ўсімі мерамі вамацоўваць калектывізацыю сельскай гаспадаркі шляхам добраахвотнага аб'яднаньня распыленых сялянскіх гаспадарак.

Мы стараемся ўсялякімі спосабамі дапамагаць беднякам і давесьці іх да стану серадняков. Але гэта ня значыць, што мы імкнемся ўвекавечыць серадняцтва і зрабіць нашу краіну серадняцкай. Наадварот, мы ідзем да таго, каб разьвіваць нашу гаспадарку, нашу культуру, даць шырокі прастор творчасьці, талентам.

Для таго, каб узьняць сельскую гаспадарку, урад БССР выпускае новую сялянскую пазыку. І наша першачарговая задача заключаецца ў тым, каб тую суму, якая прызначаецца для Беларусі, поўнасьцю распаўсюдзіць.

Мы зараз абмяркоўваем праект новага закону аб самаабкладаньні насельніцтва для большага здавальненьня культурна-сацыяльных і бытавых патрэб сялянскага насельніцтва. Наш мясцовы бюджэт зьяўляецца дэфіцытным. Савецкі Саюз зробіць нам дапамогу, але гэтага мала, і само насельніцтва, шляхам самадзейнасьці, самаабкладаньня павінна папоўніць гэты прабел. Мы тут, на Беларусі ўжо маем яскравы прыклад, як у Полацкай акрузе сялянства па заклiку акрвыканкому ў парадку самадзейнасьці добра адрамантавала разбураныя шляхі і аднавіла паломаныя масты.

Посьпехі і недахваты.

(Аршанская акрпартарганізацыя).

Добра праведзеная падрыхтоўчая праца да партвучобы на мясцох, цяга партыйцаў да вучобы, мелі сёлета ў выніку значны рост ахопу партасьветай партарганізацыі ў параўнаньні з мінулым годам і пашырэньне новых форм партвучобы, якія былі ў 1926-27 навучальным годзе толькі ў зародку. Так, мы маем рост партыйных школ нармальнага і скарочанага тыпу на 5 адзінак, маем нанова арганізаваныя 3 вячэрнія партшколы, маем рост ахопленых гарадзкой сеткай партыйцаў на 286 асоб. Узрасла колькасьць стацыянарных вясковых партшкол: у 1926-27 годзе іх было 3, а ў 1927-28 годзе—15, ды да таго яны шырэй ахапілі партыйныя масы: слухачоў летась было—101 чалавек, а сёлета—493 чалавекі.

Усімі відамі партасьветы ў нашай арганізацыі ахоплена 2.774 чалавека, з іх партыйцаў—1.449, камсамольцаў—643 і беспартыйных—682 чалавекі.

У мінулым годзе колькасны ахоп партыйцаў у канцы навучальнага году складаў 963 чалавекі.

Паступова адыходзяць на задні плян і губляюць свае значэньне школы-перасоўкі, якія ў мінулым былі асноўнай формай адукацыі вясковых партыйцаў. Школы-перасоўкі выціскаюцца больш сталымі і спраўнымі формамі партасьветы—школамі-стацыянаркамі. Поруч з ростам ахопу партыйцаў стацыянаркамі і гурткамі самаадукацыі пагляддаецца памяншэньне ахопу іх перасоўкамі. Гэта тлумачыцца, наперш, тым, што амаль усе вясковыя партыйцы прапушчаны ў мінулым годзе праз тыя або іншыя школы (перасоўкі, нармалкі), падругое перагрузкай вясковых партыйцаў і адсутнасьцю мажлівасьці ў іх наведваць школу 3—4 разы ў тыдзень.

Адмоўным бокам партасьветы ў нашай арганізацыі трэба лічыць надта вялікі процант ахопу партыйцаў самаадукацыяй і малы процант—школьнай сеткай.

Мы маем раёны, дзе ўся партарганізацыя ахоплена партасьветай: Чарэйскі і Круглянскі—на ўсе 100 проц., Багушэўскі—97 проц. і г. д., але процант ахопу ў іх школамі надта малы: Чарэя—20 проц., Багушэўскае—2,3 проц., Горкі—8,5 проц., Лёзна—12 проц. і г. д. Відома, што самаадукацыя добрая тым, што яна дае мажлівасьць свабоднага выбару прадметаў для вучэньня, але калі ўзяць пад увагу, што партыйцы, займаючыся самаадукацыяй індывідуальна, ня ўсе маюць мэтавую ўстаноўку, належныя мэтадычныя ўказаньні і неабходную літаратуру; што гурткі самаадукацыі ў вёсцы ў сваёй большасьці яшчэ не пастаўлены на сапраўдныя рэйкі самаадукацыйнай працы (недахоп падрыхтаваных рэцэнзэнтаў, ня ўсюды вядуцца пратаколы)—тады трэба прызнаць, што справа партасьветы на мясцох патрабуе ўвагі парткамітэтаў, накіраванай у бок большага ахопу партыйцаў школьнай сеткай.

Салаўёў.

Стан працы з беднатою.

(Барысаўскі раён, Меншчына).

Уся праца сярод беднаты праводзілася на падставе дырэктыў партыі і раду ўказаньняў яе органаў аб прыцягненьні беднаты да актыўнага ўдзелу ў праводзімых кампаніях і ў працы савецкіх і грамадзкіх арганізацый.

Праца сярод беднаты ў асноўным арганізацыйна аформілася, што выразілася ў правадзеньні сходаў беднаты, якіх праведзена па раёне 99. Арганізаваны 4 групы беднаты пры сельсаветах, якія хаця і не сыстэматычна, але праводзяць свае пасяджэньні і займаюцца разборам практычных пытаньняў.

Матар'яльная дапамога беднаце ішла, галоўным чынам, па лініі скарыстоўваньня дэкрэтных ільгот. Каапэравана 553 бядняцкія гаспадаркі на суму 1.995 руб., звольнена бядняцкіх гаспадарак ад выплаты страхавых плацяжоў—на суму 4.200 руб., адпушчана дармовага лесу па раёне ў 1926-27 годзе на суму 6.010 рублёў і ў 1927-28 годзе—на суму 2.950, крэдытнага лесу за гэты пэрыяд на суму 25.200 руб. [illegible] крэдыту адпушчана [illegible] на суму [illegible] на па- [illegible] 74 [illegible]

[illegible] таньні на абгаварэньне груп беднаты, слабое ўцягненьне на сходы беднаты батрацтва. Сялянкі-бядначкі слаба ўцягваліся ў агульную сыстэму працы сярод беднаты, на дэлегацкіх сходах не праводзіліся гутаркі па растлумачэньні задач партыі ў гэтым напрамку.

Удзел камсамольцаў у працы сярод беднаты нездавальняючы. Да гэтага часу роля камсамолу зводзілася толькі да аказаньня дапамогі па склікаваньні сходаў беднаты.

Вучот бядняцкага актыву амаль што зусім адсутнічае. **С. Гантман.**

Хто зрывае мясазагатоўкі.

(АД НАШАГА СЛУЦКАГА КАРЭСПАНДЭНТА).

У практыцы мясазагатовак за папярэдні квартал меўся рад недахопаў і ўхілаў: так, Белмясгандаль вёў загатоўкі на 90 проц. праз прыватніка на камісійных пачатках. Сельсаюз, хаця і вёў свае загатоўкі праз нізавую сетку, але апошнія фактычна загатаўлялі праз прыватніка. Прынятымі мерамі па лініі каапэрацыйных арганізацый і асноўных загатаўцелляў гэта ненармальнае зьявішча ліквідавана і апошні месяц даў ужо арганізаваны каапэрацыйны збыт жывёлы і непасрэдную яго загатоўку ад вытворцы аб мінаючы прыватнага камісіянэра.

Што-ж датычыцца цэн, то тут, ня гледзячы на значны рост сьвінагадоўлі, за папярэдні квартал меўся няўхільны рост іх у параўнаньні з мінулым годам: па рагатай жывёле—на 22 проц., па сьвіньнях—па 16 проц. Гэта зьявішча тлумачылася няўзгодненаю дзейнасьцю асноўных загатаўцелляў і, у значнай меры (што маецца і да гэтага часу), паяўнасьцю гастралёрства, якім ва ўмовах Слуцкага рынку зьяўляецца Менская арцель інвалідаў «Перамога», якая вядзе загатоўкі на Слуцкім рынку, ня прытрымліваючыся ніякіх цэн, што ў выніку вядзе да стыхійнага росту цэн і парушае плянавасьць у рэгуляваньні рынку.

Забесьпячэньне мясцовага спажыўца мясам у большай сваёй частцы—на 72 проц. па крупнай жывёле і на 98 проц. па дробнай (за выключэньнем сьвіней, па якіх як загатоўка, так і задаваленьне на 97 проц. знаходзіцца ў руках дзяржаўных і каапэрацыйных арганізацый) знаходзіцца ў руках прыватніка, што тлумачыцца прыстасаванасьцю прыватніка да спажыўца (водпуск у крэдыт, гандаль кошарам, густата мясных крам).

Выпрацоўка і забесьпячэньне спажыўца кілбасою паступова пераходзіць у рукі каапэрацыі.

У мэтах зьнішчэньня недахопаў, большага забесьпячэньня спажыўца мясам і барацьбы з прыватнікам; сельсаюзам, гар. спаж. т-вам і працкалектывамі будуць у самым хуткім часе адчынены дадатковыя мясныя крамы; спынена загатоўка праз камісіянэраў; паніжаны цэны на жывёлу і мяса. Але трэба адзначыць, што задача поўнай стабілізацыі цэн можа даць свае дадатныя вынікі тады, калі будзе спынена безадказная загатоўка па павышаных цэнах з боку прыбываючых на Слуцкі рынак арганізацый. Менскім органам камунгандлю неабходна зьвярнуць увагу на тое, каб паказаная вышэй арганізацыя (менская арцель «Перамога»), праводзіла загатоўку праз асноўных загатаўцелляў раёну, без перавышэньня цэн.

Я.

Экспарт другарадн[illegible]учтаў.

Пытаньне аб разьвіцьці [illegible] мясловага экспарту [illegible]

Новая сялянская пазыка.

Аграномы—актыўныя ўдзельнікі агіткампаніі.

Сакратарыят цэнтральнага бюро аграномічнай сэкцыі саюзу с.-г. і лясных рабочых заслухаў на апошнім пасяджэньні пытаньне аб выпуску новай сялянскай пазыкі.

Сакратарыят прыняў наступную пастанову:

— Надзвычайна вялікае значэньне пазыкі ў справе рэканструкцыі сельскай гаспадаркі на новых [illegible]чных падстав[illegible] інжынэрна-тэхнічных працаўнікоў, занятых на сельскай гаспадарцы, асаблівае ўвагі да справы рэалізацыі пазыкі.

ЦБ заклікае ўсіх сяброў [illegible]мічнае сэкцыі пры[illegible] ўдзел у дапамоз[illegible] Ніводнага [illegible]

Ужыты рашучыя меры

да ўзмацненьня паступленьня с.-г. падатку.

Зло[illegible] прыцягнуты да адказ-на[illegible] зьняты з працы.

[illegible] абавязкаў у [illegible]ступленьня [illegible]

Літаратура—крытыка—мастацтва.

На залатым пакосе.

Часам чытаючы якую-небудзь новую кніжку або новы твор, нельга бывае ўстрымацца ад таго, каб не закрануць нашае крытыкі. Прычына гэтага крыецца на мой погляд у вапошняй, якая часта мае вялікі нахіл знаходзіць самыя цяжкія і сьмяротныя грахі на падставе трох або чатырох, скажам, строф якога-небудзь паэты і віпаваціць яго амаль ні ў злачынстве толькі таму, што крытык убачыць у гэтых радкох дысананс з сучаснасьцю і не паклапаціцца дакладна і сумленна разабрацца ў прычынах гэтага дысанансу.

Успамянецце пры гэтым яшчэ мяшчанска-абывацельскую тэндэнцыю „хваліць“ або „ганіць“, якая дагэтуль знаходзіць сабе месца ў крытыцы і стане зразумелым, што часам цяжка бывае стрымліваць роўнаважнасьць і спакойнасьць настрою, чытаючы які-небудзь крытычны, за прабачэньнем, артыкул, заліхвацкі напісаны на такім абывательскім мэтадзе.

Крытыкі, якая ставіць сваёю мэтай не хваліць і ня ганіць, а дасьледаваць, разьбіраць, вывучаць, аналізаваць і сынтэзаваць, грунтуючыся не на чыста мяшчанскай падчас і суб'ектыўнай пастраёвасьці ле аўтара, а на аб'ектыўным і адзіна правільным навукова-марксысцкім крытэрыі, у нас вельмі мала. Апрача таго сур'ёзныя крытычныя працы ствараюцца, а ня пішуцца, а таму зьяўляюцца радзей, чымся фэльетонная лаянка прысяжных крытыканаў і ў выніку гэтага здараецца, што некаторыя літаратурныя зьявы малююцца перад чытачамі ў тэндэнцыйным і звадлівым асьвятленьні, якое ня мае часам і сотае долі праўды.

Такі невясёлы лёс ня мінуў і маладой творчасьці Валерыя Маракова, менавіта першага яго зборніку „Пялёсткі“. Так, напрыклад, у № 4 часопісу «Чырвоны Сейбіт» тав. Ант. Адамовіч у артыкуле над назваю «А дзе-ж грамадзкасьць?» абвінавачвае Валерыя Маракова і ў „упадніцтве“, і ў „няпрыхільнасьці да гораду“ і ў «замыканьні ў сваю асобу і ў прыроду» і ў „безнадзейным пасімізьме“ і, нарэшце, у «адарванасьці ад грамадзтва».

Паякі „крытык“ зусім забыў, а мо' не наклапаціўся ведаць, што паэта яшчэ не дасягнуў грамадзянскага поўналецьця і таму ня мог прымаць актыўнага ўдзелу ў грамадзкім жыцьці і пачаў „граміць“ паэту за «поўную, бліскз, адсутнасьць грамадзкіх матываў» і „адарванасьць ад грамадзтва“ і гэта ў таго чалавека, які яшчэ толькі рыхтуецца выйсьці на арэну грамадзкага жыцьця.

На вялікі жаль, надобныя прыклады сустракаюцца ў крытыцы досыць часта. Абыватаць, чытаючы іх, з прыемнасьцю пусьціць мяшчанскія сьлінкі пагардлівага задавальненьня і захапленьня, што „крытык“ так добра ўмее «разносіць у прах вершаплётаў».

Але досыць аб гэтым...

Новы зборнік вершаў*) маладога паэты Валерыя Маракова, другі па ліку ў творчасьці аўтара, падзяляецца на два разьдзелы: „У разгары жыцьця“ і „На залатым пакосе“. Дваццаць вершаў, зьмешчаных у першым разьдзеле, можна па тэматыцы іх падзяліць на тры групы: настроі асабовыя, матывы грамадзкія і матывы каха初ьня.

Асабовыя настроі выяўляюць рознастайныя моманты ўсьведамленьня аўтара, маладога вясковага хлапца, які выходзіць на ніву творчай працы ў галіне літаратуры. Таму гэтае ўсьведамленьне, галоўным чынам, пясьнярска-мастацкага характару. Адчуваньні і пераживаньні паэты, зьвязаныя з гэтым пэрыядам разьвіцьця, выяўлены ім вельмі яскрава, глыбока і шчыра, пры чым трэба адзначыць, што, у параўнаньні з ранейшымі перажываньнямі аўтара, аб якіх ён сьпяваў у „Пялёстках“, новыя абвеяны больш радасным мэлёдыяй.

Гэты настрой захапленьня жыцьцём і вясной і каханьнем праходзіць праз увесь першы разьдзел зборніку і ў пачатку другога пераходзіць ў высока паэтычны ўздым:

> ... Здароў, мой таварыш, мой дружа,
> Зара заквітнела ізноў,
> Разьвеяўшы ветры і сьцюжы,
> Жывём і ўзрастаем вясной.
> Ты бачыш ў крыві мае рукі,
> Я сэрца з грудзей вырываў,
> Каб вольныя дзіўныя гукі
> Краіне сваёй даравадь!
> (Ib. стар. 43).

Гэты ўздым, які арганічна прыходзіць да паэты ў працэсе яго творчага разьвіцьця прыносіць яму, досыць рэдкае раней у Валерыя Маракова, адчуваньне радасьці і задавальненьня.

Матывы каханьня і матывы грамадзкія амаль што зусім новыя ў творчасьці Валерыя Маракова.

Асабліва прымушаюць спыніць на сабе ўвагу апошнія, якім прысьвечана ў зборніку некалькі вершаў: «Песьняй звонкай», „О, выходзь маладняцкая раць“, „Яшчэ адна“, „За што?“, «Паэтам», „Маці“ і інш.

Асабліва цікавымі з іх зьяўляюцца вершы: «Маці», дзе аўтар з характэрнаю для яго наогул чуласьцю і досыць значна глыбінёй выяўляе трагічныя перажываньні маткі, сын якое

> ... вышаў рваць-зьнімаць з другіх
> аковы

і калі ён у выніку такое дзейнасьці

> Памёр,—другія вышлі паміраць,

і верш, прысьвечаны памяці Сако і Ванцэці пад назваю „За што?“, у якім аўтар са шчырым юнацкім запалам моцна абураецца супроць тых амэрыканскіх паноў, што „ў сваім залочаным тумане“ здольны ўсё па сьвеце апаганіць і ўсё на сьвеце асьмяяць:

> І я цяпер пяю аб іх глухіх і
> зьбітых,
> Пяю ўсім сэрцам, усёй сваёй душой,
> І хай над рытм мой буйны й
> сакавіты,
> Аб тых каму сказалі,—вось бандыты,
> Спытаем мы абурана,—за што?!
> („За што?“ Ib. ст. 28).

У другім разьдзеле зборніку цікава адзначыць імкненьне аўтара даць ня толькі выяўленьне асабовых настрояў і перажываньняў, але побач з гэтым і выяўленьне навакольля. З вершаў такога складу асабліва характэрным зьяўляецца досыць вялікі верш «Ноч запаліла» і інш., ад якіх ужо адзін крок да больш буйных твораў як, напрыклад, паэмы.

Наогул, як відаць, з гэтага разгляду новага зборніку Валерыя Маракова, у ім адчуваецца рост паэты, пашыраецца кола тэматыкі, зьяўляюцца новыя матывы, больш глыбокія, вершы значна лепш апрацаваны, у некаторых адчуваецца сіла моцнага пачуцьця.

Ёсьць бязумоўна мясьціны, якія пры тэндэнцыйным падыходзе могуць паслужыць матар'ялам для жорсткіх абвінавачваньняў паэта, падобных да таго прыкладу «крытыкі» ранейшае творчасьці Валерыя Маракова.

Новая кніжка бясспрэчна здольнага і таленавітага паэты заслугоўвае ўвагі.

А. Лясны.

*) Валеры Маракоў. На „Залатым пакосе“. Вершы. Выданьне ЦБ Маладняка. Менск—1927 год. 70 стар. Цана 65 кап.

Пародыя на Т. Кляшторнага.

> Мы ня так, як тысячы друг...,
> Па старому порткі апранаем,
> сваіх рук на сьцежках крыжавых
> у чужых кішэнях ня трымаем.
>
> Менск азызьлеў схованы ў туман
> і яму ад страты дарагое—
> ў Цэнтрасьпірце „белая зіма“
> наліла налiўкі ледзяное.
>
> Я налiўкі гэтае ня ведаў,
> хоць і выпіць з роспачы хацеў,
> бо ў руках надломанай Праксэды
> анямеў трагічны ахвіцэр.
>
> Я ня мог пакінуць гэты баль,
> пад акорды ледзяной гітары.
> Дзікі месяц з шклянкаю ў зубах
> дагараў бы п'яная сігара.
>
> — А-я-яй! заенчыў афіцэр,
> быццам скочкі беднага кусалі...
>
> і штылет, зазублены цяпер,
> паляц... ...зьюшана у залю.
> Абабіў усіх піўных...
> быццам я, праз п'янае віно,
> не паэт, а хлопчык басаногі,
> што яшчэ ня ведае штаноў.
>
> У кажушку восень падмятае
> панадворак сіняе зары...
> Ад мяне паперка дарагая
> сваё сэрца іншым раздарыць.
>
> Пацяклі ад здрады гэтай сьлёзы,
> не хачу я носу аглядаць,
> аддала другім Праксэда косы
> і ў мяне ня брыта барада.
>
> Смутна зорка гляне праз дубэльты,
> я п'яны пад зломаным сталом...
> на падлозе шклянкі і бутэлькі,
> як ідылія расстрэляных палёў.

Свой.

М. А. НЯКРАСАЎ.

(Да 50-годзьдзя са дня сьмерці).

Пяцьдзесят год мінула са дня сьмерці аднаго з буйнейшых прадстаўнікоў расійскае літаратуры XIX стагодзьдзя, паэты «прыніжаных і абражаных»—Мікалая Аляксеевіча Някрасава. Яшчэ пры жыцьці паэты пачалася спрэчка аб яго месцы ў расійскай літаратуры. Прадстаўнікі шляхты—лібэралаў 40-х і 50-х гадоў, Герцэн, Тургенеў, Аненкаў, зусім адмаўлялі яму ў здольнасьцях, інакш як «подлецом» і «злодзеем» не называлі. Але рэвалюцыйная частка расійскае грамадзкасьці падносіла яго асабліва высока, творчасьцю яго захапляўся Бялінскі, вельмі шанаваў Добралюбаў, а Чарнышэўскі лічыў яго самым сумленным і шляхэтным чалавекам. Пляханаў сьведчыць, што Някрасаў зрабіў вялікі ўплыў на яго і яго пакаленьне. І цікава адзначыць, што Някрасаў быў адным з улюблёных паэтаў Леніна, які часта яго цытаваў.

Нельга не згадаць, што Дастаеўскі ў прамове над магілаю Някрасава паставіў яго імя (праўда, з пэўнымі агаворкамі) разам з Пушкіным і Лермантавым. Але тады-ж некалькі маладых галасоў перапынілі яго:—Някрасаў вышэй ад Пушкіна і Лермантава!

Спрэчка перайшла ў друк і калі адны зусім нагавалі Някрасава і адмаўлялі яму ў найменшых мастацкіх здольнасьцях, а само параўнаньне з Пушкіным — лічылі блюзьнерствам, якое ганьбіць памяць апошняга, то процілеглы лягэр упарта стаяў на сваім:—«Някрасаў ёсьць самы вялікі паэта расійскае літаратуры».

Карэньні гэтых адносін крыліся ў самой істоце някрасаўскае творчасьці і ў рознай клясавай сутнасьці ворагаў і прыхільнікаў Някрасава. Някрасаў па паходжаньні хоць і зьяўляецца шляхціцам, таварышом Тургенева, гэтага тыповага прадстаўніка чыстага мастацтва, але ў літаратуры зьяўляецца яскравым прадстаўніком расійскага розначынства. Для эстэтаў-паноў творчасьць Някрасава была ня больш, як «жованае пап'е-машэ з наліўкаю з вострае гарэлкі» (словы Тургенева аб Някрасаве). Яго чытачом бязумоўна не магла зьявіцца шляхта, бо Някрасаў быў заўсёды рэвалюцыянэр—змагар і бард тагачасных рэвалюцыйных ідэй і яго чытачом зьяўляўся рознапчынец з дробнае шляхты, выбітае з свайго зьсьценку поступам капіталізму, гарадзкі дэмакрат, лібэральны буржуа і нараджаючыся тады прадстаўнік рабочага руху. У гэтым асяродзьдзі, якое ўвабрала ў сябе самыя паступовыя ідэі свайго веку, някрасаўская муза «помсты і смутку» знаходзіла вялікі і глыбокі водгук. Тут Някрасаў быў свой родны. Гэтае кола чытачоў ставіла зусім іншыя вымаганьні да паэзіі, ... Тут галоўным зьяўляўся лёзунг:

> Поэтом можешь ты не быть,
> Но гражданином быть обязан.

Рэвалюцыйная частка расійскай грамадзкасьці клясава была варожая тагачаснаму шляхецтву і несла з сабою ў літаратуру сваісты стыль. Някрасаў ле прадстаўнік, быў і рэвалюцыянэрам вершу, унёс новы мастацкі стыль. Яго верш не заўсёды добра адшліфаваны, празаічны і, часамі, няспрытны, затое поўны вялізарнае сілы магутнага палу, запалу і агня.

Някрасаў умеў такім запалам насычаць свой верш, што чытач ніколі ня мог заставацца спакойным, ня мог не хвалявацца і гэта было аднэй з прычын яго ўплываў на шэраг пакаленьняў. Сьляды яго «грамадзкае паэзіі» значны і да сёньняшняга дню ў рэвалюцыйнай расійскай паэзіі.

Някрасаў ня толькі рэвалюцыянэр, ён таксама тонкі пяшчотны лірык, глыбока адчуваючы прыроду. Паўторым цікавыя назіраньні М. М. Пакроўскага, што ніхто так прыгожа, так поўнагучна ня здолеў змаляваць мароз з боку адчуваньняў замярзаючага чалавека, як гэта зрабіў Някрасаў. Мала хто, як ён, гаварыў з такім чулым бясприкладным лірызмам і ткаў такія дзіўныя ўзоры сваіх паэм аб жанчынах і дзецях! Дарма адмаўляе яму шляхта ў здольнасьці. Трэба быць вельмі вялікім песьняром, каб стварыць такую ясную, нічым не засмучоную ідылію, як «Крестьянские дети». І, бязумоўна, Дар'я з паэмы «Мароз», гэта апатэоз сялянскай жанчыны, сцэна ў рудніках з «Русских женщин», радкі з паэмы «Мать» па сваёй высокай ідэёвасьці, па харастве выяўленай у іх жаночай душы, зьяўляюцца лепшымі кветкамі ў скарбніцы расійскае паэзіі.

Мы былі-б несправядлівы к памяці паэты, каб задаліся толькі выхваленьнем паэты, каб далі толькі сьветлае ў яго абліку: гэта быў-бы не Някрасаў, а нейкі сьвяты. Мімаволі згадваюцца словы А. В. Луначарскага з аднаго з яго апошніх нарысаў аб Л. Талстым:

«Мы будем чествовать Толстого... Но это не значит, что мы на основе пошловатого положения: «о мертвых только хорошее»,—забыли-бы сказать об отрицательных сторонах Толстого».

Гэта ў аднолькавай меры тычыцца і Някрасава. Многае ў яго натуры і ў яго характары было такога, што прымушала яго самога глыбока мучыцца. Мукі і раскаяньне адбіліся ў яго паэзіі. Акрамя паэты, ён быў і журналістым, які 20 год стаяў начале рэвалюцыйна-дэмакратычнага «Современника». Справядліва ставілі яму ў дакор яго адносіны да Бялінскага, якому «Современник» шмат абавязан сваім росквітам. Многа было ў Някрасава і панскага, жаданьне раскошы і вядома яго блізасьць да стану «ликующих, праздно болтающих». Агульна вядомы выпадак прачытаньня дыфэрамбаў Мураўёву-вешальніку. Гэта было ў 1866 г. у Маскве. Ангельскі клюб даваў урачысты абед на хвалу Мураўёву. І вось пасьля абеду Някрасаў падыйшоў да Мураўёва і прачытаў свой верш, прысьвечаны вешальніку. Тэкст гэтага вершу зьмешчаны ў «Русском архиве» 1885 г. ... II і ў «Гісторыі Беларусі» Ігнатоўскага, стар. 143.

Пачынаецца верш «бокалом» ... «здоровье миротворца края» і мае такія радкі, як «Мятеж прошел, крамола ляжет, в Литве и Жмуди мир взойдет».

Тагачасныя рэвалюцыянэры бачылі ў гэтым вершы подласьць. Цікава, што нават К. Чукоўскі, лепшы знаўца і прыхільнік Някрасава, знаходзіць, што «Някрасаў выявіў у ім сябе здраднікам да сваіх перакананьняў».

Але думка, якая ўшаноўвае сёньня памяць паэты, глядзіць на гэты ўчынак больш лагодна, хоча яго зразумець і бачыць у гэтым простую тактычную памылку:

«Такой отчаянный и фальшивый поступок, как публичное чтение оды Муравьеву, палачу Польши и всесильному временщику, ода, прочитанная Некрасовым на обеде в английском клубе, продиктована стремлением во что бы то ни стало спасти журнал». (А. Старчаков).

Гэты ўчынак ня выратаваў «Современника» і пакінуў пляму на асобе Някрасава. Але тут-жа хочацца заўважыць і іншае. Ня гледзячы на маю самую вялікую сымпатыю і пашану да расійскае літаратуры, кідаецца ў вочы нячуласьць апошняе да разуменьня нацыянальнага пытаньня. За малым выключэньнем адносіны да нацыянальнасьцяй добрадушна - ўздыхацельныя: калі-ж гэта «славянские ручьи сольются в русском море». І такія, напрыклад, факты, як заваяваньне Каўказу, якія ў украінца Шаўчэнкі выклікалі кашмарныя сны («Сон»), там лепшым расійскім галовам рысаваліся бадай ідэалістычныя «Кавказские пленники», а ў захопніцкіх паходах цароў нават угледжвалася нейкая культурная місія («Спор» Лермантава). Някрасаў, ня гледзячы на тое, што быў сынам полькі, у гэтым кірунку ня быў выключэньнем. Але тыя дні сёньня ўжо ўцяклі ў нябыт.

Пры канцы нельга не адзначыць хоць мімаходам сутычнасьці музы Някрасава і беларускай літаратуры XIX стагодзьдзя і нават пэрыяду адраджэньня. Беларускі рэвалюцыйны рух, які чэрпаў свае ідэі як з рэвалюцыйнага захаду, так і ад паступовага расійскага руху, бязумоўна, успрыняў нешта і ад Някрасава. Някрасаў стварыў глыбока арыгінальную самабытную рытміку, стварыў яму аднаму ўласьцівую вершаваную форму. Яго «зьніжаную» форму, яго адрачэньне ад «высокае» эстэтыкі мы бачым у творах беларускіх пісьменьнікаў-народнікаў. Можна нават сказаць больш, што беларуская літаратура ад Багушэвіча і да апошніх дзён у сваім галоўным рэчышчы ідзе някрасаўскім шляхам, усвойваючы сабе празаізм, эстэтыку грубае, выразнае мовы. І ў беларускай літаратуры, як і ў Някрасава пераважаюць рэвалюцыйныя і грамадзкія матывы. Гэта агульнае, што родніць Някрасава з беларускай літаратурай. Аб непасрэдных уплывах і перайманьнях Някрасава беларускімі паэтамі можна сёньня казаць толькі прыблізна, паколькі гэтае пытаньне зусім застаецца нявывучаным нашымі гісторыкамі літаратуры. Так, чуюцца ўплывы Някрасава на Багушэвіча ў такіх рэчах, як «Камачанка», «Памаліся бабулька да бога», хоць ... тут можа тлумачыцца і агульнай сацыяльна-эканамічнай базай, з якой вырасталі абое, і агульнай імкнёнасьцю. Непасрэдна пад Някрасава зроблен «Ямшчык» Нялсухоўскага. Малады Купала таксама дазнаў уплываў Някрасава, і ён-жа зьяўляецца яго перакладчыкам на беларускую мову. Так, у «Жалейцы» зьмешчан пераклад «Огородника». Някрасаўскія ўплывы, яго рытміка, адчуваюцца і ў арыгінальных некаторых творах маладога Купалы, ... яго «Зімою» (у «Спадчыне»). Гэта, ... ня зьніжае геніяльнасьці Купалы і было-б несправядліва казаць, што Купала -беларускі Някрасаў, толькі ў горшым выданьні, як выказаўся нейкі дасужы прафэсар...

Нам Някрасаў блізкі, як паэта прыніжаных і пакрыўджаных, як рэвалюцыянэр, як паэта помсты і смутку, як грамадзянін. У гэтых галоўных момантах сваёй творчасьці ён становіцца такім самым блізкім нам, як і расійскаму пралетарыяту. Вось чаму мы схіляемся ... памяцьцю і адзначаем угодкі яго сьмерці.

Уладзімер Жылка.

СЯБРОЎСКІ ШАРЖ.

ЯЗЭП ЛЁСІК.

БІБЛІЯГРАФІЯ.

Ю. Бібіла, Летапіс беларускага друку 1917—1924 г. Выданьні на беларускай мове. Выданьне беларускай бібліятэкі. Менск, 1927. VII+56 стар.

Перад намі новае бібліаграфічнае выданьне дзяржаўнай бібліятэкі: сьпіс беларускіх друкаў за кругабег з 1917 па 1924 г., які ўложан і прарадагаваны загадчыцай беларускага аддзелу бібліятэкі Ю. В. Бібілай. Выданьне гэтае набывае падвойную значнасьць: папершае, як справачнік пры навуковых працах, бо да самага апошняга часу адсутнічаў сьпіс беларускіх друкаў першых гадоў рэвалюцыі, надлічыць якія было даволі цяжка з прычыны цэлага шэрагу падзей, меўшых месца на тэрыторыі Беларусі; падругое, ён цікавы з боку вывучэньня разьвіцьця беларускага друку; матар'ялы летапісу гавораць аб значным разьвіцьці беларускага замежнага друку да 1924 г. і толькі з паказанай даты выданьні БССР займаюць асноўнае, грунтоўнае месца ў беларускім друку наогул. Прывяду некаторыя прыклады: 1917 год мае 23 беларускіх выданьні; 1918 год мае 12 беларускіх савецкіх выданьняў і 47 выданьняў, якія выйшлі за межамі БССР. 1919 год мае 5 савецкіх беларускіх выданьняў і 30 беларускіх выданьняў, якія выйшлі за межамі БССР. 1920 год мае 3 беларускія савецкія выданьні і 49 выданьняў, выйшаўшых за межамі БССР. 1921 г. мае 17 беларускіх савецкіх выданьняў і 52 выданьні, выйшаўшых за межамі БССР. 1921 г. мае 26 беларускіх выданьняў і 28 выданьняў, выйшаўшых за межамі БССР. 1923 год мае 28 бел. савецкіх выданьняў і 31 выданьне, выйшаўшае за межамі БССР. І толькі з наступнага 1924 г. наглядаецца значная перавага беларускіх савецкіх выданьняў, гэты год дае нам 47 беларускіх савецкіх выданьняў, а замежных беларускіх выд.—усяго толькі 22. „Тлумачыцца гэта, як піша ў прадмове да бібліяграфіі А. Сянкевіч, налічам грамадзянскае вайны і акупацыямі, што перашкажала весьці сталую сыстэматычную дзяржаўную працу наогул і займацца справамі друкаванага беларускага слова ў прыватнасьці“.

У адносінах зьместу пералічанай у бібліяграфіі літаратуры трэба адзначыць, што значная яе доля прыпадае на школьныя падручнікі (слоўнікі, граматыкі, чытанкі, лемантары) і зборнікі вершаў; гісторыя, напр., паводле паказьніку, на 436 выданьняў мае ўсяго толькі 23 назвы, літаратурная крытыка—21 назву; іншыя аддзелы яшчэ бяднаей.

Паміж выданьнямі БССР і замежнымі, апрача ліку, ёсьць розьніца і ў ідэалёгіі: калі выданьні БССР маюць савецка-пралетарскі кірунак, то выданьні замежныя маюць нахіл да рэлігійна-дэмакратычнага кірунку.

Даныя 1924 г. кажуць аб закладзе капітальнага грунту для беларускага друку ў БССР.

Ал. Шлюбскі.

ДНІ МЯДОВЫЯ.

М. Нікановіч.

Дыямэнтнымі зорамі цудоўныя дэсані вышыла, ды залатой мітульгой рассыпалася — ціхая, мядовая раніца... І ўяўляецца мне гэтая летняя раніца — семнаццацігодняй дзяўчынай-красуняй, сінявокай, ружовай, з вечна радасна-мілай усьмешкаю, што адзначае яе вялікае і дарагое шчасьце іспаваньня... Я здаецца бачу перад сабою гэту рэдкую краску харатва і мне хочацца абняць яе лёгка-крохкую маладую постаць, доўга глядзець у гэтыя чыста-сарамлівыя, васільковавыя вочы і цалаваць мармур твару і гэтыя мілыя, поўныя, ярка-ружовыя вусны...

Мне хочацца піць гэтую вялікую радасьць...

Углядаючыся ў неабдымную шырыню ўцякаючых далей, упіваючыся ціха—густым морам пахучага лугу—мне жадаецца абняць гэтыя вялікія прыгожыя паплавы і цалаваць сырую, пахнучую вострай прэльлю, зямлю...

Вялікая, бязьмежная і ружовая радасьць!..

Будзе трохі і сум пракідацца, але гэта таму, што скосіцца луг, сграбецца ў цёмна-пульхныя копы, і больш ужо ня будзе гэтакай слаўнай работы... Гэты сум ізноў песьня заменіць і зразумела дасьць адценьне гэтага суму... І будуць у песьнях тых: і сьлёзы, і радасьць!.. І думаючы гэта, мне хочацца занець песьнямі глыбокіх пачуцьцяў вось ад цяперашніх перажываньняў, усяго за гэты час прадуманага...

І незнаходзячы для гэтага матываў і слоў—маўчу.

Падымаецца вышэй сонца, прыпякае і абсушвае буйную расу на траве ды плешчацца яно ў ярка-зялёным лісьці дрэў... Я адходжу ў засень і лажуся ў трохі абагрэтую і сухую вялікую траву і падпёршы бараду далонямі гляджу перад сабою і прыслухоўваюся к розным лясным зыкам...

Проста перад маім тварам працавіта качаецца на беленькай канюшыны сівая ад красачнага пылу пчала, густым басам адрывіста іграе над вухам чмель, над балотам —паблісківаючы серабром сваіх крыльляў—плача кнігаўка...

Крычыць з-за гаю вёска маладымі, звонкімі й чыстымі галасамі, чуваць песьня пастушкоў, іржаньне жарабяці...

Ззаду мяне, за маладым бярэзьнікам і ліпняком, пачынаецца нейкая маленькая балаціна закіданая асакою, чаротамі і кудравымі ды густымі кустамі алешніку. І вось адтуль чуваць цэлы сымфанічны аркестр птушак...

Слухаеш усё гэта, адчуваеш, і, —маланкай пырскаюць жывыя думкі.

Нечакана я пачуў недалёка ад сябе хрыплы, старчы кашаль і павольна-ціхае мармытаньне. Я азірнуўся і, скрозь густы пераплёт цёмна-зялёных суччаў і лісьця, убачыў ідучага ка мне старога Барыса. Цёмна-буры ад старасьці яго твар быў парэзан безьліччу з маршчакоў, і глыбока захаваныя пад густымі брывамі і ў сетцы з маршчакоў шэрыя, некалісь блакітныя і цяпер як-бы бясколерныя вочы і яны ўвесь час бегалі па верхавінах елак, усё нешта выглядалі; з-пад чорнай старой, аблавухай шапкі віселі роўна падстрыжаныя сівыя космы валасоў і зьліваліся з такой-жа жоўта-сівай яго барадою і падстрыжанымі бурымі ад табаку пад носам вусамі... Пыхкаў ён усё вялікай люлькай, калупаў яе сваім кручкавата-чорным пальцам і задраўшы ўверх голаву—шукаў, прыглядаўся і ўсё нешта шаптаў...

Нягледзячы на гарачыню, ён быў у чорнай, старой сьвітцы, падперазанай пастронкам, і з маленькай сякерай у руках...

Праз некаторы час я дагадаўся, што Барыс прышоў агледзець свае кражы. Я асьцярожна кашлянуў і скрозь траву гляджу на яго твар. Ад гэтага гуку Барыс страпянуўся, азірнуўся і потым пакрыўшы свае вочы дрыжачаю далоньню—пачаў углядацца ў мой бок...

— А-а-а! Гэта ты?! Здароў, як маешся?!—яшчэ здалёку, пралазячы праз кусты, яшчэ даволі гучна і здарова загаварыў дзед.

— Куды ты, дзед, ідзеш?.. Што робіш тут?

Барыс сеў каля мяне, прыпёрся плячыма к алешыне і пакратаўшы вусамі, гледзячы на луг і на вяршыну елкі, сказаў:

— Гэта-ж хадзіў глядзець... думаў скальні ўжо ёсьць... Ажно няма... А ўчора ў Адама быў вышаў рой, але назад адскочыў... Які там і рой—з прыгаршчы... Абмёўся блізка пчол, дык матка і сьцягнула...

І памаўчаўшы трохі, ды сам сабе ціха пашаптаўшы, дабавіў:

— Казаў ён мне, што ўжо адзін рой уцёк... Матка пяе...

Ён ахвотна са мною гаворыць пра свае і чужыя пчолы, трохі зайздросьціць тым, у каго ўжо пасьпеў выйсьці рой, бядуе, што апанавала яго старасьць і ўжо ня можа лазіць па кражох, і нават яго плецьца старая стала, што аж небясьпечна яе браць з сабою...

— Плець то добрая, яшчэ ад майго пакойніка бацькі засталася, але што-ж калі зусім старая... Вонасна лазіць па ёй... А тут трэба папраўіць вульлі!..

Бачу я і адчуваю, што Барыс рад, што ёсьць з кім і хапае часу пагаварыць яму аб любых справах, і ён гаворыць аб цяперашнім, расказвае, як жылося яму даўней. Усё гэта ня раз прачутае ўжо мне вядома і я ляжу і гляджу перад сабой на паплавы. Маўчыць мляўкае паветра, сыплюцца залатыя пялёсткі сонца, гэтакімі-ж пялёсткамі зьяе і ўвесь луг.

Недалёка ад нас, па сьцежцы, сярод сухіх леташніх адонкаў, ідуць па гасьцінцы з хутару дзяўчаты, яны гучна сьмяюцца, нешта расказваюць адна другой і прабуюць запяваць розныя матывы.

Потым сьціх сьмех і паветра скалыхнулася здаровай, сакавітай і маладой песьняй:

> „Ці ня быстрая рэчка
> Ваду замуціла,
> Чаго плачаш, дзяўчыначка,
> Ці не матуля біла?...“

Я гляджу ў бок адходзячых ад нас дзяўчат; глядзіць туды і дзед і нешта пад нос сам сабе шэпча... Потым правёўшы, на мяне вочы—ціха кажа:

— Ты, часамі, ня ведаеш, чые яны?..

— Камсамолкі, у ячэйку ідуць, на заняткі!.. Тутэйшыя!.. — і я пераказаў па парадку, чые яны.

— Не пайму я аніяк...—пасьля нейкіх думак падаў дзед.

— Што?..

— Ды вось яны!..—і махнуў галавою ў бок дзяўчат.—Чаму ім так заўсёды весела?!. Хто іх ведае?..

Я маўчу і думаю.

— Эх ты!.. Пражыў гэты дзед век свой і радасьцяй ня бачыў, вясёласьці!..

Малым быў — заўсёды работай цяжкай забіт быў, пастаяннымі хворасьцямі прыдушаны, бацькавай папружкай уціхамірана... Заўсягдашняя бяднота і бясхлебіца выганяла яго і па сьвятах у поле за каровамі, а як падрос—дык і зусім у ярмо ўпрогся, дзяцьмі абсыпаўся, галотай... І таму радасьці ніякай ня было там, а толькі адно гора. І вось таму ня можа з-за цёмнай заслоны ім пражытага ўбачыць крыніцу нявычарпанай радасьці...

Ад гэтых думак мне робіцца шкада старога і я хачу яму нешта сказаць, ды ня ведаю з чаго пачаць...

— Паглядзі!...—нечакана зьвярнуўся да мяне Барыс.—Хто гэта вунь ідзе...—Цэлая чарада... Чаго гэта яны тут ходзяць?!

Я паглядзеў у той бок, куды мне паказаў Барыс рукою, і ўбачыў чатырох мужчын, павольна ідучых к нам... Усе чацьвера аднаго росту, як то кажуць, як пад мерку— былі ўсёж-такі не аднаго веку: гэта было відаць ужо здалёку.

У двух з іх былі вялікія, «купецкія» русыя бароды, у трэцяга —толькі сівыя падстрыжаныя вусы на голеным паморшчаным твары, а ў чацьвертага—зусім ніякай расьліннасьці на твары ня было... Ішлі яны паціху, з халоднай абыякасьцю нешта па бакох разглядвалі, хутчэй усяго паплавы, і аб нечым паволі гутарылі. Я спазнаў іх усіх. Гэтыя мужчыны былі з бліжэйшай вёскі, проста мае суседзі, за выключэньнем з іх аднаго, які толькі сёньня прыехаў у гэту вёску на справах.

— Ну, як здароўе?!—бухнуў прыемным голасам Тодар і, нямагучы скрыць сваёй усьмешкі, ціснне нам з Барысам рукі. Яго шырокая русая барада з аграмаднымі, як у сома вусамі, сымпатычна-ласкавы твар, косыя вочы, якія мякка ўцякалі ўбок ад цэнтральнай кропкі, яго манера гаварыць проста, зразумела і ясна—усё гэта вабіла к яму, надавала сьмеласьці і неабходнасьці гаварыць з ім аб чым-бы там ні было.

Нешта хоча сказаць дзед Барыс, нешта бубніць сам сабе пад нос, а потым раптам зварочваецца к Майсею (з гэтакай-жа барадою, як і ў Тодара) і падставіўшы пад казырок далонь, задраўшы з зямлі галаву, кажа:

— Дай, Майсей, закурыць на люльку!... У цябе, кажуць, тытунь ўдаўся!?

Вымаючы з камізэлькі капшук з тытунём, з крэктам садзіцца Майсей каля Барыса і зусім мяккай сваёй гаворкай, вымаўляючы замест гука ж—з, расказвае аб тым, што сёньня рана ён пайшоў к каапэрацыі, а там сустрэўшы: Тодара, Міхалку і Лёксу—пашлі глядзець сенажаці..

— Удача, брат, Барыс..! гаворыць Майсей і, зьняўшы замусьляную сваю шапку, выцірае з мокрай лысіны буйны пот.—Здаецца, ні адзін год ня была такая ўдалая сенажаць!... На пояс трава!...

— Але жыдка яшчэ, жыдка!...— з сьмехам перабівае Майсея Міхалка і, высмаркаўшыся двума пальцамі ды абцёршы іх аб падол сьвіткі, бярэцца за Майсееў кісет.

Усе сядзяць і маўчаць. Лёкса, з хворым, як ў скапца, тварам ляжыць на сьпіне пад роснай алешынай і моўчкі грызе сьцябло канюшыны. З вёскі грымяць далёкія песьні.

— Ну, у гэтым годзе павінен быць мёд!—глуха расплёсквае сваю думку Барыс.—Узятак ёсьць...Пчолы аж качаюцца!...

— Ды што і гаварыць!.. махае сваёй лысай галавою Майсей.—Людзі ўжо колькі раёў налавілі!... Страх!...

— Гмх!—пусьціўшы дым падхапіў Міхалка—Гэтакія дні!?

Гэта—мядовыя дні!.. Нават зямля і тая мёдам пахне!..

— Так, братцы, пахне мёдам!... —Нібы сам сабе ў раздум'і цягне Лёкса.—Зараз касіць трэба будзе!..

— Вот-жа, братулька ты мой, пасьвішчаш з касою?!. Толькі табе цяпер і касіць!.. Я-б і сам касянуў, але служыць трэба... Вот гора!.. —прыемна ўсьміхаючыся аднымі вачыма, кажа Тадар.

— Не яму касіць!.. Ня можа ён!.. —цэдзіць Барыс.

— Чаму?.. А што?..

— Дык вось ужо трэці год, як жывот мяне мэнчыць!..—ажывіўся Лёкса і, пры гаворцы з Тодарам, перавярнуўся к яму тварам.—Чорт яго ведае, што такое?.. Ці то ўвучча, ці вансач убіўся ў мае косьці, але не работнік я!.. Ого, каб я быў здароў!..

— Дык ты-б, браток, к доктару, зьвярнуўся, а не па бабах усё...

— Зварачаўся, не памагае!..

— Дык у Менск!..—зусім аўтарытэтна заявіў Тодар.

— І ў Менску быў... Дрэнна!.. Кажуць, будзеш здароў, будзеш здароў, а як прыедзеш дамоў—дык ні з печы... Так і служу вось парабкам у свайго брата!,.

— А-а-а-а, браток ты мой, дрэнна!..—шкадуючы нібы свайго сына, круціць галавою Тодар.—Дрэнна!.. Вот я вам раскажу, як у нас было. У аднаго раённага працаўніка захварэла жонка. Ён, ведаеце, туды-сюды, туды-сюды,—нічога!.. Што рабіць?!. А паміраць няхочацца: баба маладая, здаровая, толькі вось, браткі мае, жаночая хвароба, ведаеце, у яе ўбілася... І што-о-о-ж вы думаеце?!. Павёз ён яе аж у Ленінград!..

— У Ленін-гра-а-а-ад??.

— Гммм!?.

Зьдзівіліся ўсе ў адзін галас.

— ...Але, браткі мае, у Ленінград! А там апэрацыю зрабілі, ды, паверыце, такую, што ніхто тут у нас і ня браўся яшчэ!..

— Вот, каб гэта мо' туды!?.— калупаючы сырую зямлю, кажа Лёкса.

— То-о-о-олькі туды!..—А не, папрабуй, хлопча, можа і ў Менску табе якую раду дадуць!.. Ляж у больніцу!

— Трэба будзе папытаць шчасьця!.. Але каб пашоў у Чырвоную армію, дык там хіба мяне вылячылі-б!..

І гэта не паўрэчы!..—і памаўчаўшы, зьвярнуўся ўжо к усім нам.

— Прыпякае!.. Цяпер, мусіць, мужчынкі, цэлы тыдзень прадзяржыць пагодка?!.

— Павінна!.. Маладзіком пачалося!..—падняўшыся гаворыць Міхалка, і доўга глядзіць у бок запушчанага хутара з люстранай саджалкай пасярод.

— Майсей!?.—ажывае ён—Майсей?!. Пойдзем паловім трохі рыбы ў саджалцы!?. Аднак вада цяпер цёплая і брудзень тут!..

Усе мы з радасьцю ўхапіліся за яго думку і павольна падняўшыся, ды пазяхнуўшы, мы ўсе пайшлі к саджалцы.

Вышэй падымалася малінавае сонца, калацілася далёкая блакітная даль і моцна пахла балоцінай, травою і хваёвай смалою..

НАШ ЭКРАН

„Для мяне РСІ на апошнім месцы“.

Гэты горды афарызм быў выказан у адзін прыгожы дзень дырэктарам Гомельскага сельска-харчовага трэсту. Усьлед за афарызмам пасьледваў, для большай пераконанасьці, адпаведны характэрны ў такіх выпадках жэст.

Наогул, што такое Гомельская РСІ ў параўнаньні з рэвалюцыйнымі паслугамі і добрымі якасьцямі дырэктара?

Чаму гэта «РСІ—на апошнім месцы»? Наколькі нам вядома, партыя па гэтым пытаньні зусім іншага погляду, чым паважаны дырэктар. Аднак, мы думаем, што дырэктар гэтай сваёй заявай ня імкнуўся выявіць які небудзь «ідэалёгічны ўхіл». Усяго толькі афарызм зьявіўся прыёмам прамоўцы —«правазаступніка», каб абараніць надлеглы яму трэст ад замахаў РСІ, якая хацела праверыць, як выконваюцца трэстам дырэктывы адносна 20-процэнтнага зьніжэньня адміністрацыйных выдаткаў.

Кажуць, што ў гэтых мэтах РСІ нават выклікала дырэтара для гутаркі, але апошні проста не зьявіўся.

Калі-ж у РСІ быў выклікан працаўнік чынам ніжэй, проста бухгальтар, дык праз дзень прыбег у інспэкцыю і сам доўгачаканы дырэктар, і вось тады ён і выказаў свой вядомы афарызм, варты Кузьмы Пруткова.

Прыходзьце праз 2 тыдні!

Вы памятаеце старыя царскія канцыляры, вы памятаеце, як цяжка было звычайнаму, простаму чалавеку атрымаць якую-небудзь спраўку, патрэбнае пасьведчаньне. Бюракраты, чыноўнікі гадзінамі прымушалі рабоча-сялянскі люд прастойваць у чаканьні патрэбнай паперкі.

Гэты дух старое бюракратычнае канцыляры ішчэ ня выжыты з нашых установ.

З Воршы паведамляюць нас аб адным абураючым факце бюракратызму ў адносінах да сялян.

Селянін-бядняк вёскі Есікава-Краснае **Абліцоў** паступіў у жніўні 1927 г. на працу па рамонце тэлеграфных лiнiй да аршанскага мэханіка **Лугаўцова**.

Селянін прапрацаваў 4 дні, зволніўся і потым патрабаваў належныя яму **6 р. 16 к.**

— Пачакай, —заявіў Лугаўцоў, —грошай няма, пакінь свой адрас, я табе вышлю.

Абліцоў паехаў дадому, чакаў тыдзень, другі, трэці, а грошай няма.

Прыехаў у Воршу паведаміцца, як абстаіць справа.

— Ня ведаю, дзе твае грошы,— заявіў бухгальтар аршанскай канторы сувязі,—прыдзецца пачакаць.

Яшчэ чатыры разы прыходзіў Абліцоў да «буха» і заўсёды атрымліваў знаёмы адказ: чатыры разы бухгальтар пасылаў яго да Лугаўцова, апошні да загадчыка чыгуначнага аддзяленьня сувязі, чыгунка зноў да Лугаўцова, адтуль да «буха» —казка пра белага бычка.

Нядаўна прышоў селянін у шосты раз—зноў старая гісторыя.

— Грошай няма, загляніце праз два тыдні!

Абліцоў патраціў 6 рабочых дзён, хадзіў 25 вёрст для таго, каб атрымаць бюракратычныя «завтраки».

Мабыць, прыдзецца яшчэ раз прыехаць у Воршу, ды толькі не да Лугаўцова, а ў РСІ.

У Інбелкульце.

„Беларускі філёлёг“.

Неўзабаве выйдзе з друку 1-шы том лінгвістычна - літаратурнага часопісу „Беларускі філёлёг“, які будзе зьмяшчаць у сабе навукова-дасьледчыя артыкулы па беларускай мове і літаратуры.

Зборнік народных песень.

Заканчваецца друкаваньнем і хутка выйдзе ў сьвет зборнік народных песень М. Гарэцкага, якія ён запісаў у вёсцы Багацькаўцы, былога Горацкага павету. Зборнік прадстаўляе вялікую цікавасьць як па дакладнасьці свайго запісу песень, (фонэтычнага), так і дадаткам мэлёдый гэтых песень, запісаных Ягоравым.

Гэта першы беларускі зборнік, які будзе зьмяшчаць ня толькі словы песень, але і іх матывы, і зьяўляецца вельмі цікавым для вывучэньня беларускай народнай мэлёдыі.

Фольклёр і мова Віцебшчыны.

Выходзіць у сьвет 1-я частка матэрыялаў для вывучэньня фольклёру і мовы Віцебшчыны А. Шлюбскага. Кніга зьмяшчае народныя забабоны, замовы і некаторыя разьдзелы песень.

Да ўвагі падпісчыкаў „ЗЬВЯЗДЫ“

ТАБЛІЦЫ ВЫЙГРЫШАЎ

— 1-га ТЫРАЖУ —

ПАЗЫКІ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ

БУДУЦЬ ДРУКАВАЦЦА

ў газэце „ЗЬВЯЗДА“.

МЕНСК

ПАБУДОВА БЭКОННАЙ ФАБРЫКІ.

13-га студзеня пры акрпляне адбылася нарада з удзелам прадстаўнікоў беларускага дасьледчага с.-г. інстытуту, Наркамзему і Наркамгандлю аб пабудове ў Менску бэконнай фабрыкі (фабрыкі па вытворчасьці сьвіного экспартнага мяса).

Дагэтуль існаваў праект пабудовы мясного камбінату з бэконнай фабрыкай у Воршы агульнай каштоўнасьцю ў 1.250.000 руб.

У сувязі з пабудовай у Менску халадзільніка буйных разьмераў, а таксама і з тым, што на Менскай бойні забіваецца 78 проц. агульнай колькасьці ўсіх сьвіней па Беларусі, Менакрвыканком паставіў пытаньне аб пабудове ў Менску гэтай бэконнай фабрыкі. Трэба яшчэ адзначыць, што Менскі і Слуцкі с.-г. раёны зьяўляюцца адзінымі ў Беларусі, адкуль вывозяцца ў вялікай колькасьці жывыя сьвіньні.

Нарада прызнала неабходным у тэрміновым парадку прыступіць да складаньня праекту пабудовы бэконнай фабрыкі пры менскай бойні. Па арыентыровачных падліках спэцыялістага Наркамгандлю, пабудова такой фабрыкі будзе каштаваць 250.000 руб. Мяркуецца, што гэта фабрыка будзе разьлічана на 30.000 —50.000 галоў бэконных сьвіней.

Пытаньне аб канчатковым выбары месца пабудовы бэконнай фабрыкі ў бліжэйшым часе будзе абмяркоўвацца ў НКЗ.

Фабрыка будзе мець вялікае значэньне для разьвіцьця беларускага экспарту. Да будаўнічых работ будзе прыступлена ў гэтым-жа сэзоне.

Вопыты прафэсара Ленца па ўмоўных рэфлексах.

Праф. Ленц са сваімі супрацоўнікамі нядаўна вярнуўся з сваёй навуковай паездкі ў Маскву і Ленінград. У Маскве праф. Ленц удзельнічаў ва ўсесаюзным зьезьдзе нэўрапаталёгаў і псыхіятраў, дзе ім і яго супрацоўнікамі быў прачытаны рад дакладаў. На адным з пасяджэньняў зьезду праф. Ленц і доктар А. А. Сьмірноў прадэманстравалі распрацаваную імі мэтодыку ўмоўных рэфлексаў. Дэманстрацыя мела вялікі посьпех і выклікала надзвычайную зацікаўленасьць у прысутных.

У Ленінградзе, у адной з лябараторый акадэміка І. П. Паўлава праф. Ленц меў магчымасьць падрабязгова прадэманстраваць сваю мэтодыку нашаму славутаму фізіёлёгу і найвыдатным яго вучням. Акадэмік І. П. Паўлаў ня толькі адобрыў мэтодыку, але і заявіў, што паспрабуе яе на самім сабе.

У пэрспэктыве гэтыя вопыты дадуць магчымасьць вывучаць дзейнасьць мозга як у людзей нармальных, так і душэўна-хворых, а таксама ў злачынцаў, людзей розных рас і клясаў.

Падрыхтоўка да будаўнічага сэзону.

Праграма вытворчасьці на 1928 г. па 3 заводах Таргстрою прадугледжвае выпуск 11.500.000 штук сырцу і 8.500.000 штук цэглы. Праграма зацьверджана. На заводах праведзена частковая мэханізацыя. У параўнаньні з мінулым годам вытворчасьць цэглы значна павялічваецца, што дасьць магчымасьць забясьпечыць асноўныя будаўнічыя работы ў Менску.

3.000 зьняволеных вызвалены з папраўчых дамоў.

Па Беларусі ў парадку амністыі вызвалены з папраўчых дамоў і калёній каля 3.000 чал.

У Менску праца ўжо закончана, Амніставана 527 чал. З Гомельскага папраўчага дому вызвалена 350 зьняволеных, Барысаўскага—171, Аршанскага —290 і г. д.

Новыя аўтобусы.

Учора ў Менск прывезены з-за граніцы 8 новых 25-мясцовых аўтобусаў. Для іх іспытаў прыехаў інжынэр „Русаўторгу“—Франк.

У ЦБ краязнаўства.

Да ўсебеларускай краязнаўчай выстаўкі.

Вядзецца падрыхтоўка і атрымліваюцца з месц экспанаты для першай усебеларускай выстаўкі краязнаўчых фатаграфій і зарысовак, якая адбудзецца паміж 15-га красавіка і 15 мая. Апошні тэрмін прысылкі экспанатаў 5 красавіка 1928 году.

Дзе будуць наладжвацца палі фільтрацыі.

Пры Дзяржплане БССР адбылася нарада па пытаньні аб выбары месца для наладжваньня палёў фільтрацыі ў сувязі з каналізацыяй г. Менску. На парадзе быў заслуханы даклад камісіі акцыянэрнага таварыства „Водоканал“ аб выніках абсьледваньня раёнаў Шэйпішчы, вёсак Грабелька і Сталовая, а таксама і архірэйскага пустыру. Па думцы камісіі найбольш выгадным з эканамічнага і тэхнічнага боку для палёў фільтрацыі зьяўляецца вучастак зямлі ў раёне Сьляпянкі. У пачатку лютага будуць сабраны дадатковыя матэр'ялы, пасьля чаго пытаньне будзе канчаткова вырашана. Камісія „Водоканалу“ выехала ў Маскву.

Дэманстрацыя камсамолу.

Учора ўвечары на пляцы Волі адбылася шматлюдная дэманстрацыя гарадзкога камсамолу ў сувязі з адчыненьнем Менскай акруговай канфэрэнцыі ЛКСМБ.

Дэманстрацыю віталі ад Акругкому КП(б)Б т. Палякоўскі, сакратар АК ЛКСМБ т. Красоўскі, камсамолец КСМ Зах. Беларусі т. Альшэўскі, прадстаўнік ад падшэфнага карабля „Парыская Камуна“ т. Садарык.

На дэманстрацыю сабралася некалькі тысяч камсамольцаў і рабочай моладзі.

За дзень.

КОНКА Ў БАРЫСАВЕ. Менскі акрвыканком даручыў Акрпляну і інспэкцыі мясцовай прамысловасьці ў 2-х месячны тэрмін вывучыць пытаньне аб мэтазгоднасьці ўстанаўленьня конначага руху ў гор. Барысаве.

ДАПРЫЗЫЎНАЯ ПАДРЫХТОЎКА. Сёньня ў Менску закончылася дапрызыўная падрыхтоўка грамадзян 1906 года нараджэньня.

БАРАЦЬБА З СЫПНЫМ ТЫФУСАМ. Камісарыят аховы здароўя адпусьціў 500 рублёў на барацьбу з сыпным тыфусам у Менскай акрузе.

Кнігі, атрыманыя для водзыву.

Выдавецтва Наркамгандлю ССР і РСФСР.

Практика таможенного дела. Составили: П. Н. Кумыкин, Л. А. Мирман, В. С. Сердюков, Р. Ф. Сельверст, под редакцией А. П. Винокура. М. 1927 г. Стр. 274. Цена 3 р. 60 к.

А. И. Потяев. Теория таможенного дела. М. 1927 г. Стр. 163. Цена 2 руб. 75 коп.

Здарэньне.

— Растрата. Загадчык Менскага складу Белкаапсаюзу Масьяк растраціў 1.838 рублёў. У злачынстве ён сазнаўся.

СУД.

Фальшывае кляймо.

Хто ня ведае ў Семежаўскім сельсавеце Паўлюка Мацкевіча, які зьяўляецца найлепшым настаўнікам лесу. У яго вы знойдзеце і дубок на шула, і дылі на вокны, і калоду на дошкі. Мацкевіч у лесе мярам у сваёй уласнай хаце, лес сячэ і нікога не баіцца. Калі вы спаткалі Мацкевіча ў той час, як ён дзерава на воз наклаў, то вам і ў галаву ня прыдзе, што гэтае дзерава крадзенае. Мацкевіч ня прытрымліваецца вядомай сялянскай прыказкі „Хто ў лесе ня злодзей, той дома не гаспадар“. Ён возіць з лесу дровы ўпаўне «законна» адбітыя. І ня толькі сам возіць, але і знаёмым адпускае. І трудна ненапрактыкаванаму чалавеку папракнуць Мацкевіча, што гэтае дзерава крадзенае. Для гэтае мэты Мацкевіч меў фальшывае кляймо і нумаратар.

Шаснуў у лесе хвойку, аднумараваў яе, стукнуў фальшывым кляймом, і няхай хто здагадаецца, што гэта крадзенае. Але як кажуць да пары збан ваду носіць. Так і з кляймом Мацкевіча. Неяк раз Мацкевіч сьсек хвоіну ў Арлінскім лясьніцтве, адкляймаваў яе і перадаў свайму знаёмаму Серадзе Васілю. Скора ўсё гэта выплыла на паверхню, і Мацкевіч з Серадаю апынуліся перад народным судом 3-га вучастку былое Слуцкае акругі, першы за тое, што меў фальшывае кляймо і нумаратар, а другі, што пра гэта ведаў і нікому не гаварыў, а крадзенае дзерава забіраў сабе.

Нарсуд прыгаварыў Мацкевіча на 1 год 3 мес. зьняволеньня, а Сераду на 1 г. Вярхоўны суд, куды накіравана была гэтая справа, паменшыў кару Мацкевічу да 1 году і паводле амністыі абудвых ад кары вызваліў.

КІНО.

Які нам патрэбен кіно-фільм?

(Да надыходзячага кіно-дыспуту).

Пытаньні кіно ня могуць ня цікавіць працоўную моладзь. Пытаньні якасьці і ідэалёгічнай каштоўнасьці карцін становяцца перад намі ва ўвесь рост. Цэлы рад савецкіх карцін не здавальняюць рабочага глядача. Гэта зусім натуральна. Няма ў патрэбнай меры добрых мастацкіх карцін, якія-б адбівалі сучасны быт рабочага жыцьця і жыцьця моладзі. Такія карціны, як „Паэт і цар“, як-бы яны ні былі эфэктны ў пастановачным сэнсе, яны не здавальняюць рабочага глядача. Ды і апроч таго ня наша задача здавальняць рабочага „эфэктнымі“ карцінамі ў працівагу ідэалёгічнай каштоўнасьці. Савецкія карціны ня могуць і не павінны будавацца на густах і запатрабаваньнях абывацеляў. Савецкія карціны прызваны выхоўваць масы, служыць магутным сродкам камуністычнай агітацыі і прапаганды, а не скажаць сьвядомасьць рабочае клясы. Гэта ісьціна. Спрачацца супроць гэтага палажэньня, значыць не ўсьведамляць ролю кіно ў сацыялістычным будаўніцтве. Аднак, зусім няправільна будзе, калі мы ад кожнай карціны будзем патрабаваць 100-процантнай ідэалёгіі. Нельга дамагацца, каб у кожнай карціне былі ўсе элемэнты рэвалюцыі.

Абсалютна мае рацыю т. Луначарскі, які на ўсесаюзнай кіно-канфэрэнцыі сказаў, што „было-б дрэнна, калі-б кіно пайшло на паваду ў нікчэмных густаў некаторай часткі нашага глядача. Але ня менш дрэнна было-б, калі-б яно адарвалася ад патрэбнасьцяй шырокай публікі, панавала-б над ёй з сумнымі карцінамі, хоць-бы і прасякнутымі 100-процантнай ідэалёгіяй. Ня трэба забываць, што сумная агітацыя дае проста процілеглы вынік таму эфэкту, на які разьлічвае“.

Гэта кожны павінен вывучыць і запомніць. Трэба ўмець узгадняць інтарэсы ідэалёгіі з магчымасьцямі мастацкага афармленьня.

Асноўная наша бяда ў тым, што мы яшчэ да гэтых часоў ня маем у патрэбнай колькасьці маладых савецкіх рэжысэраў. Большая частка рэжысэраў, якія ў нас ёсьць, прышлі да нас з кінэматаграфіі царскіх часоў. Часта ў працэсе вытворчасьці стараюцца навязаць нікчэмнае і непатрэбнае для нашага глядача. Напруджанасьць глядача і ўзбуджэньне яго эмацыянальных пачуцьцяў часта будуецца на „двуспальных ложках“.

Адбітак новага быту ў рэдакцыі старых рэжысэраў у большасьці сваёй няверны, несапраўдны і нерэальны. Як відаць, далёка ня ўсе старыя рэжысэры адчуваюць нашае сучаснае жыцьцё. У выніку мы маем цэлую сэрыю гістарычных карцін і вельмі мала карцін, якія-б адбівалі наш сучасны быт і жыцьцё, дый тыя, якія ёсьць, ня зусім могуць нас задаволіць. Набліжэньне рэжысэра да нашага сучаснага жыцьця—задача бліжэйшага дня. Факт той, што рэжысэр Роом пасьля здаровай грамадзкай крытыкі яго пастаноўкі „Любовь втроем“ змог паставіць карціну „Ухабы“ з сучаснага бытавога жыцьця рабочых гуты, поўнасьцю увязанай з вытворчасьцю, сьцьвярджае гэту неабходнасьць.

Надзвычайна востра стаіць перад намі пытаньне аб спэцыяльных карцінах для моладзі і юнацтва. Адсутнасьць такіх карцін пагражае небясьпекаю адрыву нашага юнацтва ад савецкай вытворчасьці. Дэтэктыўныя з прыгодамі карціны заграпічнае вытворчасьці наведваюцца амаль выключна моладзьдзю. Пасьля агляду такіх карцін ня рэдкія выпадкі наладжваньня кулачных баёў з мэтаю падражаньня гэроям карціны.

Трэба стварыць для юнацтва такія карціны, якія-б поўнасьцю замянілі-б „гарыпілеўшчыну“, якая прыносіць немалую шкоду, а якія-ж канкрэтна для гэтага патрэбны карціны, павінна сказаць сама моладзь на надыходзячым кіно-дыспуце.

КАЦНЭЛЬСОН.

Радыё-перадача.

15—І, нядзеля.

6 г. 00 х.—6 г. 30 х.—Гутарка 8-я з веруючымі і няверуючымі з цыклю: «Кніга быцьця“.

6 г. 30 х.—7 г. 10 х.—Беларускія вёскі на радыё.

7 г. 10 х.—7 г. 40 х.—Гутарка з хатнімі гаспадынямі на тэму: „Перавыбары саветаў і ўдзел жанчын“, даклад. тав. Крэмэр.

7 г. 40 х.—8 г. 10 х.—Навіны радыё па радыё.

8 г. 10 х.—10 г.—Канцэрт.

Паведамленьні.

Цэнтральны камуністычны клюб імя Карла Маркса.

Нядзеля. 1) Вялікая заля—кіно „Сорочинская Ярмарка“. 2 сэансы. Пачатак а 8 і 10 г. ув.

Склікаецца дружына парадку 1-га група.

2) Заняткі гурткоў: струнны а 7 г. Ізо -8 г, шахматн.—5 г. спартыўны--мужчынская група--3 з пал. гадз дня, жаночая група—5 г.

ПАНЯДЗЕЛАК. 1) Кіно—„Свежий ветер“. 2 сэансы.

Склікаецца дружына парадку, 2-ая група.

2) Пасяджэньне пленуму праўленьня клюбу, а 7 г. ув. Просьба да ўсіх сяброў і кандыд. зьявіцца без спазьненьня.

— У сераду, 18 студзеня г. г., а 7 гадзіне ўвечары, у цэнтральным габінэце агітпрапрацы (клюб К. Маркса) адбудзецца групавая кансультацыя тав. Валабрынскага на тэму „4 гады бяз Леніна“.

Запрашаюцца ячэйкавы партактыў і дакладчыкі на гэтым пытаньні ў клюбах і прадпрыемствах.

Уваход на кансультацыю для членаў і кандыдатаў партыі вольны.

Пасяджэньне Савету Аўтадору.

Сёньня ў 5 гадз. ўвечары, у памяшканьні Саўнаркому БССР адбудзецца пасяджэньне Савету Аўтадору.

— МАКК на 19 студзеня 1928 года, роўна а 5½ гадзін ўвечары, склікаецца III чарговы пленум АКК.

Яўка ўсіх членаў і кандыдатаў АКК абавязкова.

Пленум адбудзецца ў памяшканьні АКК (Энгельса, 28).

— У габінэце агітпрапработы адкрыта выстаўка літаратуры к ленінскім дням, у пакоі № 39.

Выстаўка адкрыта штодзённа ад 6 да 11 гадзіны ўвечары, акрамя аўторка.

Уваход для членаў партыі вольны.

— АПА Гаррайкому КП(б)Б паведамляе ўсіх слухачоў школ „А“ і „Б“, што ў панядзелак, 16 студзеня, 1928 году, а 7 гадзіне ўвечары, пачнуцца заняткі ва ўсіх групах гарадзкое раённае партыйнае школы.

Гаррайком КП(б)Б.

Адказны рэдактар Ян. АСЬМОЎ.

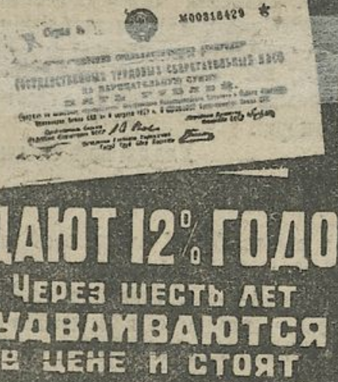

СЕРТИФИКАТЫ

Государственных Трудовых Сберегательных Касс

ВЫПУЩЕНЫ ДОСТОИНСТВОМ в 5 и 10 руб.

ЕЖЕДНЕВНО ПОВЫШАЮТСЯ В ЦЕНЕ.

ДАЮТ 12% ГОДОВОГО ДОХОДА

ЧЕРЕЗ ШЕСТЬ ЛЕТ УДВАИВАЮТСЯ В ЦЕНЕ И СТОЯТ 10 р. и 20 р.

Сохраняют полную тайну сбережения. Свободны от всех налогов. Сертификаты продаются и покупаются всеми сберегательными кассами.

Главное управление Государственных Трудовых Касс

„Секаровская жидкость“

ВЫТЯЖКА из семенных желез приготовленная по способу профессора д-ра БЮХНЕРА

Цена флакона 2 р.

Имеется в продаже во всех аптеках и магазинах санитарии и гигиены СССР.

Почтой из главного склада высылается не менее 4-х флаконов при получении задатка 25%. Пересылка и упаковка за наш счет.

Врачам для испытания по требованию высылается GRATIS.

Заказы письма и деньги адресовать: Лаборатория кооператива „Гален-Москва“ Отд. 10. Москва, Герцена, № 5

Тэатр і кіно.

Беларускі Другі Дзяржаўны тэатр.	Нядзеля, 15 студзеня „У МІНУЛЫ ЧАС“, драма ў 4 дзеях. Пачатак а 8 з палов. гадзіне
Кіно-тэатр „Культура“	Першы бытавы баявік „ВОДОВОРОТ“. Звыш прагр.: ХРОНІКА СОВКІНО № 108.
Кіно „Чырвоная Зорка“.	ГРАНДЫЕЗНЫ АМЭРЫКАНСКІ БАЯВІК „ВЕЧНАЯ БОРЬБА“, частац. драма ў 6 часьц. Штодзённа 4 сэансы. СКОРО! VARIETE СКОРО!
Кіно „Пралетары“.	„СПАРТАК“ Штодзённа 4 сэансы: а 6, 7 з пал. 9 і 10 з пал. гадз. АНОНС! ЧАРГОВАЯ ПРАГРАМА „ВТОРАЯ ЖЕНА“
Кіно „Інтэрнацыянал“.	ГРАНДЫЁЗНЫ МАСТАЦКІ ФІЛЬМ, па аповесьці Лермантава «Герой нашего времени» „БЭЛА“, у 8 часьц.

ИЗДАТЕЛЬСТВО РЯЗАНСКОГО ГУБИСПОЛКОМА „РАБОЧИЙ КЛИЧ“ и „ДЕРЕВЕНСКАЯ ГАЗЕТА“

бромо-серебренная фотобумага „АСТРА“ бромо-серебренная фотобумага

ГЛЯНЦЕВАЯ, МАТОВАЯ, ПОЛУМАТОВАЯ.

Масса отзывов говорят за то, что качественно бумага „АСТРА“ не уступает некоторым сортам заграничных бумаг.

Фотографическая консультация журнала „Советское Фото“ после испытания бумаги „АСТРА“ в своем заключении указывает, что градация тонов отпечатка, с нормально-проработанного негатива, вполне удовлетворительна; время проявления нормальное; степень задубленности эмульсии—нормальна; пузырей при фиксировании и промывке не наблюдалось; сползания слоя нет.

ПОЛИВКА ПРОИЗВОДИТСЯ МАШИННЫМ СПОСОБОМ.

На губ. выставке АХР'а фотолаборатория „АСТРА“ получила похвальный отзыв за громадные достижения в качестве фотобумаги „АСТРА“.

РОЗНИЧН. ЦЕНЫ:	
6 на 9	35 к.
9 на 12	65 „
10 на 15	90 „
13 на 18	1 40 „
18 на 24	2 60 „
24 на 30	4 30 „
30 на 40	7 20 „
40 на 50	12 — „
50 на 60	16 50 „
Отв. 100	10 —

Проба бумаги высылается за 60 к.

Иногород. заказы высылаются почтой нал. плат.

При оптовых заказах—скидка и вексельный кредит до 3-х месяцев.

Заказы и денежные переводы адресовать: Рязань, Советская пл., Из-ву „Рабочий Клич“ и „Деревенская Газета“.

Выполнение в недельный срок по получ. заказа.

Покупайте фотобумагу „АСТРА“.

476.

ЗАОЧНЫЕ ПРОМЫШЛЕННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ КУРСЫ „ПОЛИГЛОТ“ (Основ. в 1917 г.)

состоящие в ведении С.-К. КрайОНО.

ПРЕДМЕТЫ ПРЕПОДАВАНИЯ:

бухгалтерия, коммерческ. вычисл., торг. корреспонд., делопроизводство, исправление почерка, техн.-худож. черчение, машиностроительное черчение, рисование, стенография и копиручет [дефинитиф]:

Занятия посредством переписки по почте специально составленными лекциями, ВПОЛНЕ ЗАМЕНЯЮЩИМИ УСТНОЕ ПРЕПОДАВАНИЕ. По окончании курса учащиеся подвергаются испытанию в специальн. квалифик. комиссии и получают соответствующее СВИДЕТЕЛЬСТВО.

На 1-е ноября 1927 г. на курсах состоит свыше 15.000 учащихся.

Плата помесячно от 1 до 3 рублей.

Требуйте бесплатно проспекты, программы и условия.

Адрес: Ростов на Дону „ПОЛИГЛОТ“.

ПРЫМАЕЦЦА ПАДПІСКА НА 1928 ГОД на вялікую беларускую часопісь літаратуры, палітыкі, эканомікі, гісторыі, крытыкі

„ПОЛЫМЯ“

(СЁМЫ ГОД ВЫДАНЬНЯ)

пад рэдакцыяй: З. Жылуновіча (адказны рэдактар), М. Зарэцкага і Я. Ліманоўскага.

У ЧАСОПІСІ ПРЫМАЮЦЬ УДЗЕЛ САМЫЯ ВЫДАТНЫЯ БЕЛАРУСКІЯ ЛІТАРАТУРНЫЯ І НАВУКОВЫЯ СІЛЫ.

ЧАСОПІСЬ «ПОЛЫМЯ» ВЫХОДЗІЦЬ РАЗ У ПАЎТАРА МЕСЯЦЫ (8 кніжак на год) разьмерам кожны нумар 12-14 друкаваных аркушаў.

З ПЕРШАЙ ПАЛОВЫ 1928 г. НАМЕЧАНА ДА ДРУКУ:

ПРОЗА: Я. Нёманскі—„На рубяжы ста лецьця“, раман; І. Бэхэра (chei і CH 3) As LeWisit) (Адзіная справядлівая вайна), раман, забаронены да друку ў Нямеччыне. Цішка Гартны—„Крыжавыя дарогі“ (3-я частка раману „Сокі цаліны“); Тарас Гушча—„У палескай глушы“ (У глыбі Палесься), 3-я частка, аповесьць; Я. Ліманоўскі—„Над абрывам“, аповесьць; В. Каваль—„Палын“, аповесьць; М. Зарэцкі—„Закляты мох“, аповесьць; А. Дудар—„Калі паходні дагараюць“, апавяданьне. Апавяданьні: Гэргарт Поль, Ю. Фучык, Ф. Вейскопф, Ванчура і іншых. ПАЭЗІЯ: Якуб Колас—„На шляхох волі“, паэма; Т. Кляшторы—„Сусьветны“, паэма; Андр. Александровіч—„Цені на сонцы“, паэма; А. Дудар—„Кастрычнік“, паэма. ВЕРШЫ: Янкі Купалы, І. Бэхэра, В. Маракова, М. Грамыкі, Гурло А., Гор. Кляшторнага, Моркаўкі А., Чарота і інш.

У 1928 годзе ў „Полымі“ значна ўзмацняецца літаратурна-крытычны аддзел, у якім прымуць удзел: праф. І. Замоцін, праф. М. Піотуховіч, А. Барычэўскі, Ул. Дзяржынскі (Чаржынскі), Адольф Чэрны, Гэргарт Поль, М. Байкоў, Тодар Глыбоцкі, А. Сянкевіч і інш.

ГАДАВЫЯ І ПАЎГАДАВЫЯ ПАДПІСЧЫКІ „ПОЛЫМЯ“ АТРЫМОЎВАЮЦЬ БЯСПЛАТНЫ ЛІТАРАТУРНЫ ДАДАТАК (гл. газ. „Сав. Бел.“ № 295 за 1927 г. і „Зьвязда“ ад 1 студзеня 1928 г.).

ПАДПІСНАЯ ЦАНА на „Полымя“ з дадаткам: на год—10 р.; 6 м-цаў--5 р., 3 -м-цы--2 руб. 50 к.

Даецца рассрочка: пры падпісцы 4 руб.---1 студзеня, 3 р. 50 к.--1 ліпеня; 2 р. 50 кап.--1 кастрычніка.

ЦАНА АДДЗЕЛЬНАГА НУМАРУ 1 р. 50 кап.

Падпісчыкі, праслаўшыя поўнасьцю плату да 15-га ЛЮТАГА г. г. атрымоўваюць дадатак з першым запатрабаваньнем.

Падпіска прымаецца: у рэдакцыі часопісі „Полымя“ (Менск, Савецк. 63); у Цэнтр. кнігарні ДВБ (Менск, рог вул. Ленінскай і Савецк.); ва ўсіх акруговых аддзяленьнях БДВ; ва ўсіх паштовых аддзяленьнях, у галоўнай канторы газэты „Зьвязда“ (Менск, Савецкая, 63, 3-ці паверх), у канторы падпіскі на газэты „Правда“ і „Известия“ (Менск, Савецкая, 61), у канторы газэты „Беларуская Вёска“ (Менск, Савецкая, 63), і яе ўпаўнаважанымі і селькорамі ва ўсіх раёнах БССР.

475

АДКРЫТА ПАДПІСКА НА ЛЮТЫ М-Ц І ДА КАНЦА ГОДУ на бабруйскую акруговую сялянскую газэту

„КАМУНІСТ“,

ОРГАН АКРУГКОМУ КП(б)Б і АКРВЫКАНКОМУ.

Выходзіць 3 разы ў тыдзень на 6 старонках.

Падпісная плата 25 кап. у м-ц. [illegible]

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у канторы газэты „КАМУНІСТ“ (Бабруйск, Сацыялістычная, 67), ва ўсіх паштова-тэл. кантарах і аддзял. і ўсімі лістаносцамі.

470

ІНЖЕНЕРЫ ТЕХНИКИ, СТУДЕНТЫ!

Печатается и в ближайшее время выйдет в свет

ПЕРВЫЙ ТОМ

СЭТ СПРАВОЧНИК ДЛЯ ЭЛЕКТРО - ТЭХНИКОВ.

Оригинальный коллективный труд, охватывающий все области электричества.

Участвуют свыше 40 крупных специалистов.

Общая редакция профессор. М. А. ШАТЕЛЕНА. В. Ф. МИТКЕВИЧА. В. А. ТОЛВИНСКОГО.

СЭТ издается в 4 томах, об'емом около 3.000 страниц, свыше 2.500 рисунков, чертежей и диаграмм в изящных и прочных переплетах с золотым тиснением.

Все издание будет закончено в первой половине 1928 года.

Подробные проспекты по трэбован. бесплатно.

Издательство КУБУЧ, при Ленинградском Совете. Ленинград, Мойка, 53.

ПА СПРАВАХ падпіскі і абвестак званіце па тэлефону 7-81.

Каждый получит много интересн. и необходим. сведений, выписав серию

ПОЛОВОЙ ВОПРОС И НАШЕ ЗДОРОВЬЕ

в общедоступных очерках с иллюстрац., составл. врачами-специалистами.

1 Аборт и меры его предупреждения
2 Проституция и новый быт
3 Половая гигиена женщин
4 Малокровие и его лечение
5 Как сохранить здоровье
6 Головные боли и их причины
7 Здоровое и больное сердце
8 Ревматизм и его прич. и предупрежд.
9 Истерия и ее лечение
10 Отчего и чем болеют женщины
11 Первая помощь до прихода врача
[illegible]

ПРАДАЮЦЦА старыя газэты, ГАЗЭТНЫ ЗРЫЎ.

Звярочвацца ў кантору газэты «Зьвязда» з 9—3 гадз.

Згубленыя і ўкрадзеныя наступныя дакументы лічыць несапраўднымі:

Лекав. кн. [illegible] Р. Д., выд. Менстрахкасай. 1302

Каапэрац. кн. Колтуф Н. К. выд. МЦРК 1303

Пашпарт Пелецкай Ф. Ф., выд. Меншліцыяй. 1304

[illegible] 1305–1313

Друкарня газэты «Зьвязда»—Менск.